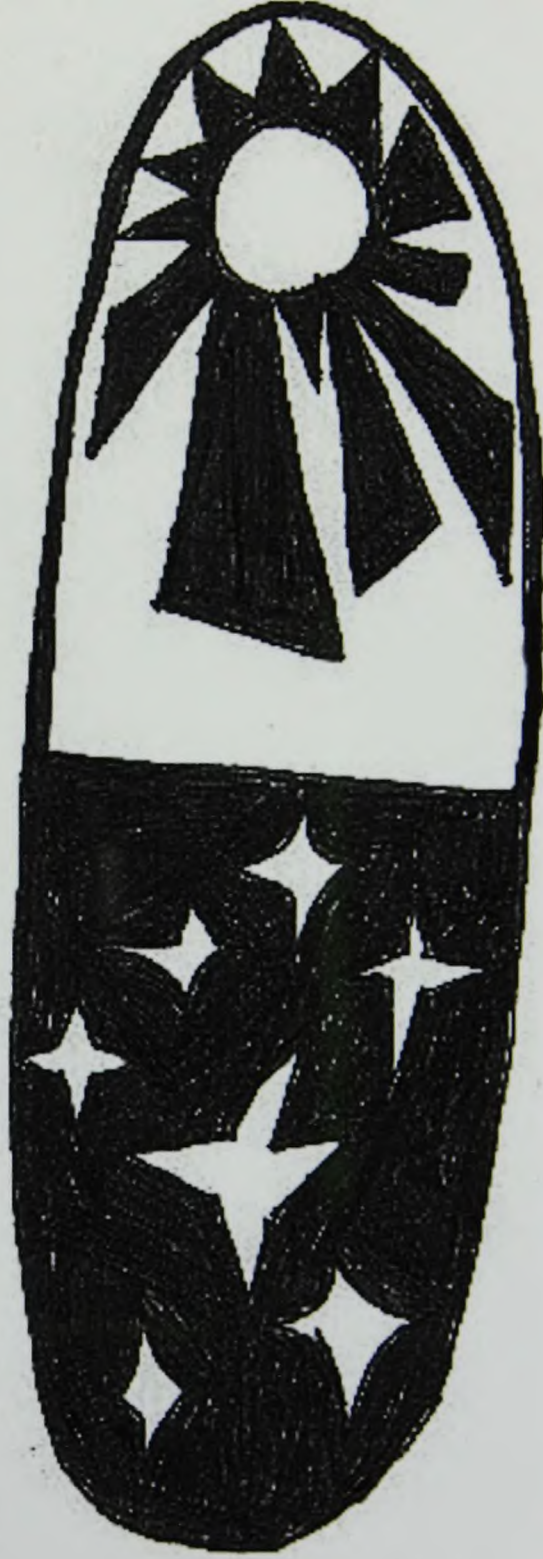

84(5Арм)

С 37

ՄԻՐԱ ԱՐՄԵՆԱԿԱՆ / НАИРА СИМОНЯН
ՊԱՎԵԼ ՉԵՐԿԱՇԻՆ / ТИЧЕЛ ЗЕРЧУՅԻՆ

ԿՆՆՈՒՄԵՆՆԵՐ, ԲԱՆԻՑԻ ԱՐՑՈՒՆԵՐԵՐ...
ՏԼՔՅԻ ՐԱԴՈՍՏԻ, ՏԼՔՅԻ ՊԵՇԱԼԻ...

ՆԱԻՐԱ ՍԻՄՈՆՅԱՆ
ՊԱՎԵԼ ՉԵՐԿԱՇԻՆ

ԻՆԴՈՒԹՅԱՆ, ԹԱԽԾԻ ԱՐՑՈՒՆՔՆԵՐ...

Բանաստեղծություններ

Ռուլի
«Լուլու»
2016

УДК
ББК 84 (2Рос=Арм) 6-5
У 37

У 37 Միմոնյան Ն.Ա., Չերկաշին Պ.Ռ.

Խնդրության, թախծի արցունքներ..., : Բանաստեղծություններ / Հայ. թար. Պ.Ռ. Չերկաշինի ; ռուս. թար. Ն.Ա. Միմոնյանի; խմբագիր՝ Ա.Տ. Ղումաշյան, նախաբան՝ Ա.Գ. Ափինյան, վերջաբանը՝ Տ.Վ. Յուրգենսոնի; նկարիչ՝ Պ.Ռ. Չերկաշին. – Ռուլլի (ԱՄՆ:) Հրատ. «Լուլու»: 2016 – 154 էջ: նկ

Միրո փիլիսոփայություն, պոեզիայի փիլիսոփայություն և բուն կյանքի մասին փիլիսոփայություն, երբ փորձը, համոզմունքը և իմաստի մասին պատասխանի անսահման փնտրտուք – ահա գրքի բուն էությունը, կազմված երկու պոետների ստեղծագործություններից, որոնք ներկայացնում են երկու կարևորագույն մշակույթները համաշխարհային քաղաքակրթության:

ISBN 978-1-365-56866-4

© Միմոնյան Ն.Ա., բան., թարգ., 2016
© Չերկաշին Պ.Ռ., բան., թարգ., 2016

НАИРА СИМОНЯН
ПАВЕЛ ЧЕРКАШИН

СЛЁЗЫ РАДОСТИ, СЛЁЗЫ ПЕЧАЛИ...

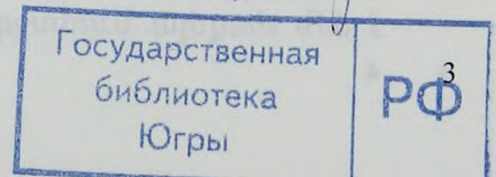
Книга стихотворений

*В дар
Государственной
библиотеке Югры
с добросердечием
от автора.*

Роли

Издательство «Lulu» - 0201642 -

2016

УДК
ББК 84 (2Рос=Арм) 6-5
С 37

С 37 **Симонян Н.А., Черкашин П.Р.**

Слёзы радости, слёзы печали : книга стихотворений / Пер. с арм. П.Р. Черкашина; пер. с рус. Н.А. Симонян; ред. А.Т. Гумашян; предисл. А.Г. Апинян; послесл. Т.В. Юргенсон; худож. П.Р. Черкашин. – Роли (США) : Изд-во «Lulu», 2016. – 154 с. : ил.

Философия любви, философия поэзии, философия самой жизни, когда опыт, убеждения и бесконечный поиск ответов на главные вопросы о смысле – вот суть всей этой книги, сложившейся из творчества двух поэтов, представляющих две значительнейшие культуры в мировой цивилизации.

ISBN 978-1-365-56866-4

© Симонян Н.А., стихи, перевод, 2016
© Черкашин П.Р., стихи, перевод, ил., 2016
© Изд-во «Lulu», печать, 2016

ԵՎ ԱՇԽԱՐՀԸ ԿԼՍԻ ՊՈԵՏՆԵՐԻ ՁԱՅՆԸ

Հայ բանաստեղծուհի Նաիրա Սիմոնյանն ու ռուս բանաստեղծ Պավել Չերկաշինը միասին գրքեր են գրում՝ ահա և այդ շարքից երկրորդը՝ «Խնդության, թախծի արցունքներ...»: Գրական պրակտիկայում այնքան էլ հաճախ չես հանդիպի նման երևույթի՝ գրողները հիմա ապրում ու գրում են մենակ: Իսկ գուցե դրանից է, որ թուլացել է մեր պոետական խոսքի ուժը՝ մենք մենակ ենք: Եվ ահա իրենք երկուսով որոշել են նոր ճանապարհ բացել՝ հայ բանաստեղծուհին և ռուս բանաստեղծը:

Իրենք խոսք ունեն աշխարհին ասելու՝ եկեք լսենք իրենց:

Նաիրա Սիմոնյանը սիրված բանաստեղծուհի է, թե հայ, և թե ռուս գրական միջավայրում: Անհնար է չհրապուրվել Նաիրայի բանաստեղծական անկեղծությամբ: Այս իմաստով բացառիկ գեղեցկություն է նրա սքանչելի բանաստեղծություններից մեկը, որով էլ հենց բացվում է գիրքը.

«Ո՛վ է լցրել իմ հոգում

Երազներն այս աստղաշող...»:

Բանաստեղծուհին առաջարկում է փոխել կյանքի հիմքերը՝ սկսել անկեղծությունից: Եվ մարդկային կյանքը, և սերը կարիք ունեն նորոգվելու՝ այլապես մեր առջև փակուղի է: Աշխարհը նորոգվելու կարիք ունի՝ և պետք է փոխվի-պայծառանա հավերժ կանացիության լույսով: Ահա ինչու ժամանակակից ընթերցողների շրջանում այնքան մեծ է

հետաքրքրությունը այն գրականության նկատմամբ, որ ստեղծում են կանայք: Կնոջ հոգին բաժանում և հակառակություններ չի ընդունում՝ նա երջանիկ է միայն սիրո լույսի մեջ: Միայն այդպես՝ հավերժական կանացիության լույսի ներքո ժամանակակից արվեստից իսպառ կչքվեին բռնության, ատելության, անմարդկայնության անթիվ դրսևորումները, որոնք այսօր աշխատում են մարդու դեմ, բայց դեռ հաղթանակ չեն տոնել՝ դեռ Մարդը դիմանում է: Նաիրա Միմոնյանի աշխարհում մեծ ներդաշնակություն կա, որ միացնում է անցյալն ու ներկան, հորդորում է ապրել սիրով՝ և ինչպես «Հռոմին» բանաստեղծության մեջ է ասվում.

«Աղոթել սիրուն՝ կենաց խորհրդում,
Կյանքին աղոթել»...

Նաիրայի պոեզիայում մեծ սեր կա ռուսական հոգու անեզրության հանդեպ.«Ես կմնամ այստեղ, կեչիների խորքում...» ստեղծում է անման բնանկարներ, որ պատկերում են Ռուսաստանը՝ անընդգրկելի մեծ, գերող ու խորհրդավոր: Այս զգացումները հարազատ ու մոտ են ամեն հայի, և պատահական չէ, որ հենց «Հայաստան» բանաստեղծության մեջ է բացահայտվում բանաստեղծուհու հոգու յուրակերպությունը՝ ինքն արմատ ունի այնտեղ՝ Հայաստանում, իսկ ով հիմք ու արմատ ունի, նրա հոգին պատրաստ է բարեկամության ու սիրո:

Ինձ համար մեծ երջանկություն է, որ ճանաչում եմ ռուս բանաստեղծ Պավել Չերկաշինին: Բուռն, տարերքի սիրահար, ռուսական բաց հոգի, ազգային բանաստեղծական մեծ ավանդույթների հավատարիմ նվիրյալ ու շարունակող՝ այդպիսին եմ ճանաչել իրեն՝ կյան-

քում և իր գրականության մեջ: Եվ ահա այս գրքում իր խոսքն իր հայ-
րենիքին.

«Հնչիր հոգումս, իմ Ռուսիա,
Անմոռուկների կապտաթույրով
Աչքերիս հայելում ցոլա»...

Ապրել հայրենիքում ու այսպես կարոտել ու սիրել երկիրը, զանգե-
րի մաքուր դողանջի մեջ լսել նրան, անտառների զմրուխտ սավանով
փաթաթվել երազել՝ այսպես կարող է սիրել միայն իմ հոգուն անչափ
հարազատ պոետը՝ Պավել Չերկաշինը:

Եվ շատ բնական, ես կասեի՝ ռուսական մտահոգություն կա
Չերկաշինի պոեզիայում՝ Երկրագնդի ճակատագրով՝ նայեք պա-
տմության էջերին՝ ռուս հոգին միշտ ուժեղ և արդար է: Չերկաշինը
խոսում է մարդկության հետ, որ վտանգավոր խաղերով է տարված,
տեսնում է մարդկանց անհատնում թշնամանքը՝ երկրե երկիր տարա-
ծվող: Սա լուրջ խոսակցություն է՝ և ես կուզեի, որ ռուս պոետի ցավին
ու մտահոգությանը միանան աշխարհի բոլոր գրողները: Քաղաքա-
կանությունն իսկապես մեծ գործ է՝ և չի կարելի այն վստահել միայն
քաղաքական գործիչներին: Աշխարհում այսօր որքա՛ն անմեղ արյուն
է թափվում՝ մեր աչքի առաջ...

Պոետի ձայնն աշխարհում պիտի հնչի, Պոետի ձայնն աշխարհում
պիտի լսվի:

Ինչու՞ են միասին և մեկ գրքով ներկայանում ընթերցողին Ն. Սի-
մոնյանն ու Պ. Չերկաշինը: Այլ կերպ չէր էլ կարող լինել, քանի որ մեր
առջև հայ և ռուս պոետներ են: Հայաստանում ռուս գրականությունն
ու ռուս գրողը չեն ընկալվում իբրև օտար գրականություն: Մեր հա-

մալսարանում ուսանողներն անցնում են «Ռուս և արտասահմանյան գրականություն», այսինքն ռուս գրականությունը հայի համար հարազատ է, արտասահմանյան չէ: Բացի այդ, մեր երկու հեղինակներն այնքան ընդհանուր բան ունեն իրենց պոետական աշխարհներում, որ յուրովի լրացնում են միմյանց:

Եվ սակայն հիմա պիտի ասեմ ամենակարևորը՝ այսօր աշխարհի մարդիկ հուսահատ են՝ հույս բերող է պետք: Դառնացած է մեր ժամանակակիցը՝ մարդկայնության ու հավատի պատգամներ են մեզ անհրաժեշտ՝ Պատգամաբերներ են մեզ պետք: Եվ երկու տաղանդավոր պոետներ որոշել են բարձր հնչեցնել իրենց ձայնը, որ մարդկությանը լսելի դառնա: Ահա ինչու զարմանալու փոխարեն ես հպարտանում եմ իրենցով, և իբրև գրականագետ ամեն ինչ անելու եմ, որ իրենց գաղափարները շատերին հասանելի դառնան:

Ռուսաստանն ինձ համար հարազատ Երկիր է նախ և առաջ իր գաղափարախոսությամբ: Դա Բարոյական Երկիր է՝ Լույսի, Բարության, Մարդու համար պայքարող: Եվ այսօր, երբ աշխարհը կրկին ճգնաժամի մեջ է, մենք տեսնում ենք, որ մեծ Հումանիզմի ձայնը կրկին հնչում է Ռուսիայից: Եվ Հումանիստական այդ մեծ Շարժման առաջին շարքերում, ինչպես միշտ գրողներն են, որ աշխարհի անիմաստ թշնամանքին հակադրում են Արարչական, Քրիստոնեական պատգամներ, խաղաղ կյանք ու ժողովուրդների բարեկամություն՝ Բարության ու Սիրո այդ մեծ գաղափարներով լուսավորելով տառապյալ մարդկության մեծ ապագան:

Արգար Ափինյան
Երևանի գրողների միության նախագահ

И МИР УСЛЫШИТ ГОЛОС ПОЭТОВ

Армянская поэтесса Наира Симонян и русский поэт Павел Черкашин вместе пишут книги – вот и вторая из этой серии «Слёзы радости, слёзы печали...». В литературной практике редко сможешь найти такое событие – писатели сейчас живут и пишут в одиночку. А может быть, это от того, что ослабилась сила нашего поэтического слова – мы одиноки. Они – армянская поэтесса и русский поэт – решили открыть новый путь. Им есть, что поведать миру, так давайте послушаем их.

Наира Симонян любимая поэтесса и в армянской и в русской среде. Невозможно не обольститься её поэтической искренностью. В этом смысле исключительной красоты, восхитительное стихотворение открывает книгу: «Кто наполнил мне душу до самых краёв...».

Поэтесса предлагает изменить основу жизни, начав с искренности.

И человеческая жизнь, и любовь нуждаются в изменении, иначе мы окажемся в тупике. Мир нуждается в переменах: он должен освещаться вечно женственным светом. Вот почему в современном читательском кругу настолько велика заинтересованность именно в той литературе, которую создают женщины. Женская душа не принимает развод и несогласие – она счастлива только в свете любви. Только так – под светом вечной женственности – из современного искусства вовсе исчезли бы проявление насилия, ненависти, бесчеловечности, которые сегодня действуют против человека, но ещё не празднуют победу – человек ещё противостоит им.

В мире Наире Симонян царит большая гармония, которая соединяет прошлое и настоящее, увещевает жить с любовью и, как написано в стихотворении, посвященном «Риму»:

И вновь о любви в этой жизни молиться,
Загадочной жизни, достойной молитвы...

В поэзии Наиры Симонян есть большая любовь к бесконечной русской душе:

«Я останусь в России, в пучине берёзовых рощ...» – она создает бесподобные пейзажи, которые изображают Россию, безгранично большой, пленительной и таинственной. Эти чувства родны и близки каждому армянину, и не случайно, что именно в стихотворении «Армения» раскрывается своеобразная душа поэтессы – там в Армении она имеет корни, а кто имеет основу и корень, у того душа готова к дружбе и любви.

Для меня большое счастье, что я лично знаком с русским поэтом Павлом Черкашиным.

Бурный, любитель стихии, открытая русская душа, верный и преданный продолжатель большой национальной поэтической традиции – он запомнился мне таким в жизни и в литературе. И вот в этой книге его слово о его Родине:

Отзовись во мне, Россия,
Колокольным чистым звоном,
Незабудок цветом синим
Отразись в глазах моих.

Жить на Родине, так любить и скучать по ней, услышать её в звоне беспорочных колоколов, укутываться в изумрудную простынь лесов, мечтать – так может любить только очень близкий поэт моей души – Павел Черкашин.

И очень естественная, я бы сказал, русская забота есть в поэзии Черкашина о судьбе Земли: посмотрите на страницы истории – русская душа всегда сильна и справедлива.

Черкашин говорит с человечеством, которое играет в опасные игры, он видит бесконечную вражду людей, распространяющуюся по странам. Это серьёзный разговор, и я хочу, чтобы к этой боли и заботе русского поэта присоединялись все поэты мира.

Политика, действительно, большое дело, и нельзя её доверять только политическим деятелям. Сколько невинной крови льётся в мире на наших глазах...

Голос поэта должен звучать в мире, Голос поэта должен быть услышан.

Почему одной книгой представляются Наира Симонян и Павел Черкашин?

Иначе не могло и быть, поскольку перед нами армянский и русский поэты.

В Армении русская литература и русский поэт не воспринимаются как иностранная литература. В нашем университете студенты изучают «Русскую и зарубежную литературу», то есть русская литература для армян не зарубежная, а родная. Кроме этого наши два автора в своём поэтическом мире имеют необыкновенно много общего и каждый своеобразно дополняют друг друга.

И теперь я скажу самое главное – люди безнадёжны на сегодняшний день, им нужны люди, которые принесут надежду. Наш современник огорчён, ему необходимы заветы человечности и веры. Посланники ему нужны. И два талантливых поэта решили ярко, призывно зазвучать, чтобы быть услышанными человечеством.

Вот почему вместе того, чтобы удивляться, я горжусь ими, и как литературовед я всё сделаю, чтобы их идеи были доступны многим.

Россия для меня родная страна прежде всего своей идеологией. Это Нравственная страна, которая борется за Свет, за Доброту, за Человека. И сегодня, когда мир вновь находится в кризисе, мы видим, что Гуманистический голос вновь звучит из России. И писатели стоят в первых рядах в этих больших Гуманистических движениях, и как всегда они

противопоставлены бессмысленной вражде Божественными, Христианскими посланиями, мирной жизнью и дружбой народов – с идеями Доброты и Любви, освящая большое будущее страдающего человечества.

Абгар Апинян
Председатель союза писателей Еревана

Խնդուրյան, թախձի արցունքներ...

Նաիրա Սիմոնյան,
թարգմանությունը՝ Պավել Չերկաշինի

Наира Симонян,
перевод на русский язык Павла Черкашина

* * *

Ո՛վ է լցրել իմ հոգում
երազներն այս աստղաշող,
ն՛վ է դրել իմ մարմնում
այսքա՛ն սարսուռ, այսքա՛ն դող:
Ո՛ւմ շշուկն է ինձ կանչում,
մելամաղձով երգեցիկ,
ո՛, հոգեթով տեսիլներ,
որքան շատ եք ինձ մոտիկ:
Իսկ իմ մարմինը կավե,
մի այլ նվագ իր շուրթին,
մարմնախաղով է իր զեխ
քամի փչում կրակին:
Երագագույն դաշտերում
գնամ ցնորքս փնջեմ,
շամանդաղե ծովերում,
հոգիս լվամ ու օժեմ:
Ո՛վ է լցրել իմ հոգում,
բիլ տեսիլներ այլաձին,
որ ես Պեգասն եմ սանձում՝
հասնելու իմ երազին:

* * *

Кто наполнил мне душу до самых краёв
Светом радужных грёз, что сверкают, как звёзды!
Кем так много оставлено в теле моём
Ледяного озноба и так много дрожи!
Чей же, чей это шёпот меня всё зовёт
Меланхолией, сладостным эхом влекущей!
О, чарующие привиденья души,
Как близки вы, о, как вы сердечно желанны!
Только тело моё – просто глина, и всё,
И другая мелодия губы ласкает.
На полях, обрамлённых оттенками грёз,
Собирать я отправлюсь букет из мечтаний,
И на росных полях, благодатных полях
Вновь душа станет чистою и просветлённой.
Кто додумался сделать вместилищем грёз
Инородных мою неуёмную душу!
Чтоб достичь сокровенных и чайнных снов,
Оседлаю крылатого сына Медузы!

* * *

Չա՛յն տուր, բարձրագույն Ոգի վերերկյա,
Տարերքի նման թափվիր հոգուս մեջ,
Աստղ ու հողերի շաղախն եմ ահա՝
Արնահեղ մարտեր ինձանում անվերջ:

Խառնիր տենչանքներ, աղերսներ պատիր,
Չուլիր ծամծմված ուսմունքներ գառամ,
Տիեզերավայել ցավս ծածանիր,
Քո անչափելի խորքի համաձայն,

Որ հեռանալիս բա՛ռը հոգեկիրթ
Թողնեմ աշխարհին՝ հանապազոր հաց,
Դարմանեմ վերին ցողերով վճիտ
Սաղմերի գալիք դողն անճանաչ:

Դարձրու մտքերիդ հյուլեն ինձ անտես՝
Արարումներիդ սերմը վեհագույն,
Չթողնես լինեմ կավի օրածես՝
Այս համատարած երկրային շիրմում...

* * *

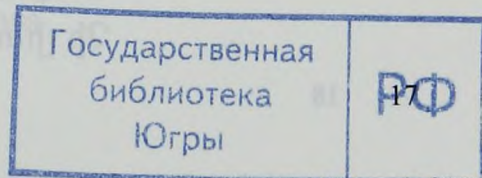
Небесный Дух высокий, отзовись,
И, как стихия, влейся прямо в душу!
Я – месиво из солнца и земли,
Бои во мне всегда кровопролитны.

Обманы, вожделение смешай,
И переплавь изжитые ученья,
И во Вселенной боль мою развей,
В своих глубинах несоизмеримых.

Чтоб уходя, смогла я сгусток слов
Оставить миру в дар насущным хлебом,
Чтоб исцелила влагой Божьих рос
Глухую дрожь грядущих поколений.

В незримый атом мысли преврати –
В творения возвышенное семя.
Не допусти, чтоб глиной стала я
В могиле, что вращается планетой...

- 0201642 -

Երբ Տերն է բացակա

Իմ հոգու երկունքների համար
Մարերը մեզեր են խմում,
Մարմինս ձգվել է հնգալար,
Արյունս՝ կարմրով ներկուն:

Ձորերը խորաշո՛ւնչ, ներիմա՛ց՝
Նորից պաղ անձկությամբ են լռում,
Դաշտերն արբունքում են ծաղկանց,
Եվ օդը տեսիլքով մայրանում:

Կարոտը դեմքերով բյուրածին
թերթում է իր մտքի էջերը,
Երբ որ նա ստրուկ էր անուրջին,
Բայց կարծես թե դարձել է տերը:

Երկունքների համար բառաշորթ,
Պահը սպասումով է կախվել,
Պատկերներն օտար ու խորթ
Հարագատ ու հասու են դարձել:

Եվ ամեն ինչ լրված է ու լի,
Մոգական կենդանությունն էլ առկա,
Չի լինում հասնել կատարյալին

Երբ Տէ՛րն է, Տէ՛րն է քաջալիշ...

БЕЗ ПРОМЫСЛА БОГА

Затем, чтоб душа плодоносила щедро,
Хребты древних гор выпивают туманы,
А тело настроилось вмиг пятиструнно,
И кровь перекарасилась в яростно-красный.

Овраги-провидцы задумчиво дышат,
Но так же безмолвны в холодном унынье,
Поля шелестят, вызревая цветами,
А воздух вокруг привиденьями полон.

Тоска примеряет различные лица
И мыслей читает тяжёлую книгу,
Бывала рабыней она у мечтаний,
Теперь же хозяйкой над грёзами стала.

Затем, чтоб слова в этот мир появились,
Мгновение замерло – всё в ожиданье,
И вот чужеродные изображения
Вдруг стали родными, и стало всё ясно.

И всё заполняется плотно и ёмко,
И магии тоже есть нота живая,
И я понимаю: не быть совершенству
В работе над словом без промысла Бога...

Պահ Հավերժության

Մերթ մոտենում եմ
ու մերթ գլխիկոր,
ես խույս եմ տալիս
հախուռն ներկայից,
ինձ հետ տանում եմ
մարմրող օրվա
անտես աստղն անշող,
նա ապրելու է այսօրից հեռու...
Իր մեջ շողացող Պահ Հավերժության,
ու մի օր հանկարծ,
իր հեռուններից նա
մեղմ ժպտալով դեպի ձեզ կգա՝
լուսավորելու
ձե՛ր երկինքները,
ձե՛ր գիշերներին...

МГНОВЕНИЕ ВЕЧНОСТИ

То приближаюсь я, то, голову понутив,
От настоящего в который раз сбегаю,
И гаснущего дня беру, несу с собою
Звезду, что не видна, не светит, не сияет,
И будет жить вдали от дней, грядущих после...
Во мне огнём горит той Вечности Мгновенье,
Которое в свой срок из запредельных далей,
Как ласковая мать, с улыбкою придёт в вам,
Чтоб небо освещать для вас и ваши ночи!..

Դարվիւնյան էլեգիա

Տեր իմ, գամ քո՞ ոտքը գրկեմ,
թե՞ աղոթեմ կապկազարմիս,
հոգուս գունեղ ա՞ չքը փակեմ,
թե՞ կարոտեմ սոսափին անտառիս:
Ընկնեմ-գնամ ռունգի՞ ս կանչով՝
օղից զատած բույրն իմ նախնյաց,
թե՞՝ աչքերիս շլացումով,
անցնեմ ճամփաս եղեմագանց:
Ասեք, ինչպե՞ս ս հասնեմ լույսին՝
արմատակապ մտքի խոկան,
ինչպե՞ս կարդա մունջն երկնքի՝
Ժամանակիս անուս վկան...

ДАРВИНСКАЯ ЭЛЕГИЯ

Господь мой, помоги и вразуми:
Припасть ли мне к ногам Твоим, целуя,
Молиться ли мне предкам обезьян?
Закрывать глаза души, что всюду видят,
И тосковать по шелесту лесов?
Услышь и вразуми меня, Господь мой:
Пойти ли мне по запаху в ноздрях,
Улавливая родственный среди прочих,
По зову глаз звериною тропой,
Дорогу в рай всей сутью отрицая?
Открой, Господь, как света мне достичь,
Хранимого в истоках смысла жизни,
Что почву размышлениям даёт
К разгадке тишины в небесной книге
Неграмотной, заблудшей и слепой
Свидетельнице нынешнего века?..

* * *

Կյանքը ընթացող ներսի եղերերգ,
Իրական փաստեր անվավեր,
Իմ մեջ մեռնում են ժպիտով անմեղ
Չբեղմնավորված գալիքի սաղմեր...

На земле моей душа рождалась
Ты слышишь

* * *

Ты слышишь

Куда ты

Всё же

Улыбка

Меня

Светило

Куда

И ты

Слышишь

Вся жизнь внутри меня течёт стихом элегии,
И всё, что не записано, то станет недействительным,
Во мне встречаются смерть улыбкою невинною
Грядущих дней зародыши неоплодотворённые.

Հայաստան

Բարբառել ես դու իմ լեզվով-հասկացել են քեզ ունկերս,
Մորս շուրթին նանիկ դարձել-նիրհ են բերել հնչյուններդ,
Արմատներ ես տվել իմ մեջ՝ դարձել ամուր ու հաստաբուն,
Երբ իմ կողքին դու չես եղել՝ խորովել է կարոտդ անհուն:
Դու իմ մեջ ես, աննմանս, ու ր էլ լինեմ, հյուլեներիս կազմությունը,
Տնանկ հոգուս ապաստարանն ու ապահով տաքուկ բույնը,
Արյանս ավիշ, իմ հիմք ու որմ, ամբությունը,
Արևի պես հազարամյա, բո՛րբ, կենսավի՛ց փրկությունը:
Քո անառակ որդին եմ ես, դառանալու եմ մի օր քեզ մոտ,
Ներելու ես դու ինձ դարձյալ, դու իմ հրե, իմ կրակոտ:

АРМЕНИЯ

На языке моём ты говорила, тебя легко воспринял чуткий слух,
Ты стала мамы нежной колыбельной, смежая добрым сном мои глаза,
Ты глубоко во мне пустила корни и стала толстоствольной на века,
Когда ты не была со мною рядом, я выжжена была твоей тоской.
Бесценная моя, ты будешь вечно – где б ни была я – в атомах моих!
Убежище души моей бездомной, надёжное и тёплое гнездо,
Моей крови хранительница-лимфа, фундамент мой и прочная стена,
Светилу ты превечному подобна: горячая, спасающая жизнь!
Когда-нибудь повинным блудным сыном к тебе, моя Армения, вернусь,
И ты, солнцеподобная, как мама, меня радушно примешь и простишь!

* * *

Մութ է, գիշեր, աստղերի կանչ
Ու հեծյուններ բազում, բազում,
Մեղքիս ևս մի նոր տաճար
Ատրուշանին սիրտ ու արյուն...
Ո՛ր գնացիկ Աստղիկ, Վահագն,
Ձեր գահերը թողած ցածում,
Ծոռնեծոռիդ սերն անհազ
Ինձ այդ գահին է թագադրում:
Հազար աչքեր մեզապատել,
Վարագուրել ամեն անուն,
Ու սիրո ծովն եմ ոտք դրել
Ատրուշանին մեղք ու արյուն:

* * *

Темно и ночь, и дальний звёздный зов,
И стонов слишком много бесконечных,
И на моих грехах ещё один
Остроконечный храм греха воздвигся.
О, где же вы теперь, Астхик, Ваагн! *
Ушли, внизу свои оставив троны,
Но внука ненасытная любовь
Меня на эти троны поднимает.
Туманом я закрыла сотни глаз,
И тысячи имён навеки скрыла,
И в океан любви теперь вошла –
Святылище моё вины и крови...

*Астхик – в армянской мифологии богиня любви и красоты, возлюбленная Ваагна – бога грозы и молнии.

Միրինգ

Իմ գիշերներից պոկվեցիր հանկարծ,
անցար-գնացիր՝ իբրև չես եղել,
սրինգ-Միրինգսն եմ, քնքուշ սոսափս
քամու բերանին՝ ականջդ լցնեմ
մեղեդին անձիս, թող շաղ տա անվերջ,
կոչնակի անգո՛ւսպ,
որ քեզ ունեի՝ կորցրեցի անհույս,
ես կնվագեմ մի այլ մեղեդի,
ուր մենությունս Աստվածահաճո՛
հոգուս կուսական հիմնով առաջնորդ,
ինձ վեր է հանել տանելու արդեն
այլ նվիրումի,
...Դեռ քեզ սիրում...
Ցավդ բրուտ է՝ մատների խաղով ինձ ձև է տալիս,
ա՛խ, թե տեսնեիր գիշերներիս մեջ
սիրուց ու ցավից ինձ խմորվելիս...

СИРИНГА

Из плена ночей моих вырвался ты,
Ушёл, будто не было вовсе тебя.
Я – флейта сиринага, и нежный мой звук
На ветра устах, чтобы уши твои
Мелодия наполнила, всюду лилась,
Как звон колокольный, рвалась, трепетала!
Навек потеряла, хоть был ты моим,
Другую мелодию стану играть,
Где будет моё одиночество – дар
Для Бога, чистейший души моей гимн,
Меня уводящий к другим берегам,
Готовящий чутко к служенью иному...
...И всё же тебя до сих пор я люблю...
И в сердце опять твоя боль, как гончар,
Руками любую мне форму даёт,
Игривыми пальцами гладит и мнёт.
Ах, если б ты видел, как корчусь в ночах,
От боли, любви горько плачу сиринойгой...

* * *

Դու իմ հեքիաթին չընկած խնձորն ես,
Աչքերս չեն փակում գիշերներն իջնող,
Այն, որ պտույտում դարձ կա մշտապես՝
Իմ մեջ փայփայվող հույսն է ոսկեշող:
Այսպես են մատնում օրերին, գիտեմ –
Ներկան այրված երազի մրուր,
Մի օր Բկարն է այսպես փշրվել
Սիրո ծովերին՝ թողած լուկ փետուր...

* * *

Ты – яблоко из сказки, на землю не упавшее:
Густеющие ночи глаза мои не смежат,
А то, что во вращенье всегда есть возвращение –
Надежда, золотою сверкающая искрой.
Так предают, я знаю, забвенью настоящее,
Сгорающих мечтаний рассеивая пепел.
Вот так и сын Дедала погиб самонадеянно,
В морях любви оставив лишь только крыльев перья...

* * *

Երկարում է, օրը անփույթ երկարում է,
Ժամը՝ ձգվող պարան վերից,
Մարմինն անտես փշրվում է,
Դուրս է ցայտում լույսը ներսից:

Ո՞վ, ումի՛ց և ո՛ր է լողում՝
Հողի մութը սուկ կիմանա,
Առեղծի դեմ ես դողում եմ,
Կյանքի՛, մահվա՛ն սարսափ ու ահ:

Ինձ երազից ո՞վ պոկեց,
Նուրբ կանացին՝ բի՛րտ իրական,
Սրտիս սիրո հուրը դրեց,
Ու այրումներ անթի՛վ այսքան...

* * *

Всё длинней с безразличьем становится день,
Вот и время уже, как верёвка петли,
Разрушается тело незримо, как пень,
И в прорехи всё плещет мой свет изнутри.

Кто же там, от кого и далёко ль течёт? —
Всё доподлинно знает земли темнота.
Перед тайной дрожу я и таю, как лёд,
Ужас жизни и смерти во мне навсегда.

Тот, кто вырвал из грёз поднебесных меня,
И на нежность поставил жестокий капкан,
Мне оставил любви лепесточек огня
Да на сердце узоры ожоговых ран.

* * *

Օր, հեռացած օր՝ քսված իմ դեմքին,
իմ աչքերում վառած կրակ
ու պատկերներ կային
խոհերի պես անզին...

Օր, իմ ռունգերին, իմ շուրթերին քսված,
քսված սեռի կենսապարար պահին,
իմ բախտի ձայն, շշունջ հեռանվազ՝
ի՛մ բառ, ի՛մ բախտ,
երկնի դատաստանին:

...Մարմինս տոն է խաղում
հաճույքներիս տենդում դարձած դեղին,
մարմինս տոն է խաղում՝
կավս խառնելով հողին...

Օր, հեռացած օր, քսված իմ մարմնին,
մա՞հս դու տարար,
թե՞ իմ հոգին...

* * *

День уходящий, размазанный щедро – лица не видать,
Искры в глазах моих, образы были, как думы, бесценны...
День уходящий, размазанный и по ноздрям, и губам,
День, что размазан обильно по всей моей женской природе.
Голос судьбы моей, песни далёкой чуть слышный мотив,
Слово моё и года на суде неподкупном небесном.
...Тело всё празднует, жёлтым в жаре удовольствий представ,
Празднует тело – и глину мою тихо месит с землёю...
День уходящий, размазанный густо по телу всему –
Смерть ли мою ты забрал или Богом спасённую Душу?..

* * *

Որպես նամակներ
նախաճննդյան
իջնում են խաղաղ
ձյան փաթիլները
կարդացած երկնի
փակ դասագիրքը...
Խոհաճովերիս
կանգնելու համար
այլ մաշիկներ են
հարկավոր արդեն...
Հայր մեր, ձեռքդ տուր՝
կանգնեմ ծովերիս,
Հայր մեր, օգնիր ինձ՝
մեղքին այսու տամ,
ու կողիս Լոնգի
հավաստիքն առնեմ՝
սիրուս շապիկը
հանելու համար...

* * *

Как письма предрождественские, мирно
На землю опускаются снежинки,
Успевшие прочесть учебник неба,
Закрытый от читателей сторонних...
Чтоб прочно встать на море светлых мыслей,
Мне башмаки нужны уже другие...
Всевышний, протяни скорее руку,
Чтоб встать смогла на море светлых мыслей,
Всевышний, помоги стать сильной духом,
Вине щеку отдать и взять на сердце
Пронзённую веками правду Лонга,
Чтоб обнажить любовь до самой сути...

* * *

Գնամ օրերս որոնեմ կորցրած,
Շուրթերիս խառնեմ ալ համբույրն անգին,
Մարմնիս – կավի ամրությունը թրծված,
Խմորվեմ սիրո աղոթքով առ տիվ:

Ցավով երկունքված սերերիս հիշեմ,
Հեռացածներին՝ ժպիտս բեղուն,
Ու դարձյալ կենաց գրկի մեջ փոփեմ,
Կրքո՛ւտ, հանճարե՛ղ ու հար հմայուն:

Արշալույսների տիրուհի դառնամ,
Գահին տիրանամ արևասիրով,
Ու թե մութն հանկարծ մարմինս տենչա՛
Մոլորեմ նրան արյանս ջերմով:

Հանդերձից ելնեմ փոփեմ վեհաշուք
Թևերին նրա այնքան իրական,
Լինեմ տարփանքի կաթնագույն ակունք
Ու անքննելի ցավի խառնարան:

* * *

На поиски выйду потерянных дней,
Бесценный храня на губах поцелуй,
Выносливость глины для тела возьму,
Наполнюсь к рассвету молитвой любви.

Рождённую с болью припомню любовь,
Ушедшим – на счастье улыбка моя,
И снова возлягу в объятьях судьбы
Прекрасная, страстная, в облаке чар.

И стану владычицей огненных зорь,
Царей завоюю любовью моей,
А если вдруг телом возжажду я тьмы,
Горячею кровью его обману.

И лёжа вальяжно, без всяких одежд
На жизни руках столь реальных легко
Молочным источником похоти стать
И кратером боли, что трудно постичь.

Բողերյան համանվագ

Դեռ գերեվա՞ր, դեռ համառու՞ն,
դեռ հակվում եմ կրակներին,
դեռ այրում եմ խելակորույս,
հին ու նորեկ իմ սերերին,
դեռ ապրում է Եվան ինձնում,
դեռ Լիլիթ եմ՝ համակ կրակ,
դրախտը ձեզ՝ ինձ պարզևեք
գայթակղանք...

Ինձ սե՞ր տվեք օր ու գիշեր,
մարմին ու թովք, արյան պրկում,
ես համբուրեմ սատանային
նոր հավատամ
Աստծուն...

БОДЛЕРСКАЯ СИМФОНИЯ

До сих пор полоню, до сих пор подчиняю,
До сих пор я упряма, огням поклоняюсь,
До сих пор я безумно и слепо сжигаю
Все любви, что встретились мне. И не каюсь.
До сих пор изначально живёт во мне Ева,
До сих пор я – Лилит с жарким огненным телом.
Рай оставьте себе, мне же в дар – искушенье,
Плоть и чары, и крови тугое бурленье...
Днём и ночью дарите любовь мне! Любую!
До сих пор ненасытна я и одинока!
Но сначала я дьявола всласть поцелую,
А потом, лишь потом я уверую в Бога...

Սիրու հեքիաթը

Գիտե՞ս, մեծ սիրու ծով-ծփանքներն են
Քեզ տալիս ամեն օր,
Ես քեզ սիրել եմ, ես քեզ սիրում եմ,
Ներել եմ կարծես մեղքերդ բոլոր:
Շունչ-արտաշունչ տաք խանյարուրս է,
Ես առանց կրծքիդ ելևեջների չեմ կարող քնել,
Ես առանց մեր գողտրիկ սիրո հեքիաթի չեմ կարող լռել:
Գիտե՞ս, մեծ սիրու ծով-ծփանքներն են
Քեզ տալիս ամեն օր,
Ես քեզ սիրել եմ, ես քեզ սիրում եմ,
Տե՛ս, մեր հեքիաթը չպատմես ուրիշին,
Ես իմ մեծ խանդից կմեռնեմ այդօր:

супругу Армену

СКАЗКА ЛЮБВИ

Ты знаешь, волнение моря любви
Тебе я дарю каждый день, каждый час,
И так же как прежде безмерно люблю,
И все прегрешенья простила твои.
Твой выдох и вдох – колыбельная мне,
И если не слышу, то мне не уснуть,
Без сказки божественной нашей любви
Я жить не смогу, стану чайкой кричать.
Ты знаешь, волнение моря любви
Тебе я дарю каждый день, каждый час,
Смотри же, про сказку любви – никому!
Иначе от ревности тут же умру.

Հ ՌՈՍԻՆ

Ի՛նչ երջանկություն, կանգնել հինավուրց
վանքերիդ առջև ու լու՛ռ աղոթել,
աղոթել մեռած հին աստվածներին,
նորին՝ աղոթել,
թարգմանիչ դառնալ լոռո քարերին՝
սարսուռով պատվել,
կյանքը այս զգալ իմ երակներով հոսող արյան մեջ,
ու ալիքներին իմ մունջ մտքերի երերալ անվերջ,
որտեղ չկայի՝ ինձ տեսնել այնտեղ,
թախիժը զգալ, որ չեմ լինելու,
և պատմությունը քարի լեզվի մեջ
բա՛րձր է հնչելու:
Ի՛նչ երջանկություն, կանգնել հինավուրց
քարերիդ առջև ու լուռ աղոթել,
և անագորույն դատը վերապրել ժամանակների,
ներկային ժպտալ ու ճանապարհել
Տիբբի մեղմահոս ալիքների հետ,
աղոթել սիրուն՝ կենաց խորհրդում,
կյանքին աղոթել...

РИМУ

Какое же счастье! Стоять пред твоими
Древнейшими храмами, молча молиться
Богам стародавним языческой веры
И новому Богу молиться не меньше...
И стать толмачом для камней бессловесных,
От таинств мурашками разом покрыться,
Почувствовать жизнь, что стремится по венам,
На волнах раздумий качаться бессрочно...
Увидеть себя в уголках незнакомых,
С тоской осознать: и меня ведь не будет,
А в камне история жить будет долго...
Какое же счастье! Стоять пред твоими
Древнейшими храмами, тихо молиться,
И времени суд пережить беспощадный,
И дням настоящим легко улыбаться
И вдаль провожать по течению Тибра,
И вновь о любви в этой жизни молиться,
Загадочной жизни, достойной молитвы...

* * *

Գարունն ամեն անգամ սքողում է մահվան վախը,
Եվ ծիլերը փշրված երազներից են հառնում,
Գեղեցիկ է նաև քո սկսած խաղը,
Ուր հոլովում ես ինձ, հորինում ու խաղում:
Ստում է անվերջ կրկնվող մի խաբկանք,
Կյանքը առիթ է, որ դառնամ երևակայություն,
Ես դրժում եմ ձգվող այն անհաս ամոքանքը,
Երբ շուրթերս չկան, չկա՛ն համբույրներում:

* * *

Страх смерти всегда прикрывает весна,
Порушенных грёз воскрешая ростки.
Твоя каждый раз так красива игра!
Склоняешь, играешь и лепишь меня.
Намеренно лжив ежегодный мираж.
Жизнь – это возможность фантазией стать.
Мне долготерпение трудно сдержать,
Когда в поцелуях не смяты уста!

* * *

Աշուն, ներիր ինձ՝
քո տերևների դեղնության համար,
չէ որ աշխարհում վառ գույներ կային՝
անթիվ, անհամար...

Աշուն, ներիր ինձ՝
լացող երկնքիդ թացության համար,
չէ որ աշխարհում ժպիտներ կային
պայծառ ու անամար...

Աշուն, ներիր ինձ՝
անթռչուն ու պաղ օրերիդ համար,
որքան արևներ տիեզերքը ունի,
որ վառվում են հար:
Աշուն, իմ աշուն՝ դեղին բախտակից,
կարճ են օրերս ու մահն էլ ինձ կից:

* * *

Прости меня, милая осень, прости
За листьев твоих опадающих желть.
Как ярок был Мир! Только вновь не цвести
Тому, кто почувствовал скорую смерть.
Прости меня, милая осень, прости
За слёзы обильные с мрачных небес.
Пропали улыбки, и не обрести
Повторно их свет. Жизнь скупа до чудес.
Прости меня, милая осень, прости
За пустопорожние хладные дни.
Светил во Вселенной – что в Божьей горсти,
Их вечен костёр, но не греют они...
Одною судьбой мы теперь сплетены,
Ах, осень, одно у нас небо и твердь.
А дни, что остались, увы, не длинны,
И рядом идёт неподкупная смерть.

* * *

Ախր, չգիտեմ, կհասկանաս,
Որ երգերս դիմակահանդես են սարքել,
Որ ամեն վայրկյան ու ընդհանրապես,
Իզուր են քեզ կանչել:
Որ սպասումը հասունացել
Ու իմ ներսում ցավ է դարձել,
Որ քեզ աղոթել եմ
Ու հավերժ երկրպագել:
Ախր, չգիտեմ, կհասկանաս,
Որ ինձ չարչարել ու խաչել,
Բայց քեզ սրբացրել,
Քեզ անբասիր եմ պահել:

* * *

Увы, я не узнаю, поймёшь ли ты меня:
Что песнями моими наполнен карнавал,
Что бег минуты каждой, секундами звеня,
Тобою не замечен и зря тебя позвал.
Что гроздь ожидания созрели, их вино
Внутри меня в густую перебродило боль,
Что на тебя молилась, придавлена виной,
Тебе лишь поклонялась, жила одним тобой.
Увы, я не узнаю, поймёшь ли ты меня:
Что я себя распяла гвоздями светлых грёз,
Тебя боготворила, полна любви огня,
Твой образ безупречный храня в колодце слёз.

* * *

Մի կյանք չբավարարեց քեզ հավատալու համար,
Մի կյանք չմաքրեց մեր մտքերը նենգ,
Մի կյանք, որ քո լույսով էր օրհնած,
Օրերն անցկացրեց որպես ստվեր:
Մի կյանք բիբլիական Արարատից իջած,
Աստվածալեզու Նոյի զարմածես,
Ծխացող քաղաքներն արևելքի, արևմուտքի
Մի կյանք են խեղում չեղած որպես:
Մի կյանք մարգարեի ուսմունք լուսատես,
Մի կյանք՝ օրերով դարի միջկապում,
Մի կյանք, որ քո աջով հովանի է մեզ,
Նույն մեր ձեռքերով է քեզ խաչում:

* * *

Слишком жизнь коротка, чтоб поверить в Тебя без сомненья,
Слишком жизнь коротка, и от скверны очиститься лень,
Слишком жизнь коротка, светоносного благословленья
Мы не зрим во грехе и – слепые – всё прячемся в тень.
Слишком жизнь коротка, нас не учат уроки потопа,
Мы не слушаем Бога, как в этом напутствовал Ной.
И дымят города, стонет Азия, стонет Европа,
И калечатся жизни оружием ада – войной.
Слишком жизнь коротка, мы плюём на заветы пророка,
День за днём, век за веком пороки безвольно любя.
Нашу брентную жизнь защищаешь Ты дланью от рока,
Но руками своими опять распинаем Тебя.

* * *

Ողջույն անգինս: Աշուն է հիմա,
Միբիրի աշունը՝ գրկում ձների,
Կյանքի գեղաբեմ թատրոնում եղա,
Եվ տեր խաղացի, և, ապա՝ գերի:
Զուր ես հայացքդ հարցերով թերթում,
Նախնյաց շիրմի պես ես էլ եմ անբառ,
Այս ամբողջից լոկ քո գիրկն եմ հիշում,
Համբույրդ՝ շուրթիս՝ դաջված ոսկետառ:
Ողջ առեղծվածից գլուխ չեմ հանում,
Ո՞վ է կարգել ինձ՝ պահապան ինչի՞...
Այս ամբողջից լոկ քո գիրկն եմ հիշում,
Կավեղ շուրթերդ՝ իմ ադամորդի...

* * *

Ну, здравствуй, любимый! Предзимье сейчас.

Сибирская осень – в объятых снегов.

На жизни подмостках, скажу бес прикрас,

Играла я слуг, и царей, и богов.

Напрасны вопросы во взгляде твоём,

Как предков могилы – я так же нема,

Лишь помню объятая (мы были вдвоём)

Да губ поцелуй... Ах, любви терема!

Загадка трудна, мне её не понять:

Зачем я живу и хранитель чего?..

Лишь помню объятая твои – не отнять,

А более в памяти нет ничего.

* * *

Կարոտիս հազար անուններ դնեմ,
Ու չիմանամ մեզանից ով է ճիշտ,
Հեքիաթով հազար գիշերներ, ողորկեմ,
Այսպես առահավետ, ընդմիջտ:
Ո՞վ ունի, ո՞վ ունի անուշ մի նվագ,
Օրվա մեջ բյուր մահեր եմ ապրում,
Կյանք իմ, արևոտ Շահրազադե,
Քո հեքիաթը ինչու՞ ինձ չես պատմում...

* * *

Как тоску мне свою называть, если сотни имён и значений?
И никак не понять – кто тут прав, и не спросишь Творца.
Еженощно я тщусь разгадать этот ребус в стране сновидений,
И вот так постоянно, на целый мой век, до конца.
Для покоя души у кого есть мелодия райского сада?
Каждый день от тоски умираю я тысячи раз.
Почему же ты, жизнь, почему, моя солнечная Шахразада,
Мне никак не расскажешь прекрасный и радостный сказ?..

Մորս

* * *

Միայն ժպիտդ տեսնելու համար,
Միայն բերկրանքդ զգալու համար,
Արժե գեթ վայրկյան իսկ
Կյանքի կոչվել...
Մո՛րս խոհերի Միրո հրաշքը
Արարչագործ է՝
Ծնունդը՝ վկա...

Маме

* * *

Уже для того, чтоб увидеть улыбку твою,
Уже для того, чтоб родное тепло ощутить,
Мне стоило даже всего на минуту одну
Родиться...
Ведь мысли у мамы моей лишь о чуде любви –
Она новой жизни заботливый, нежный творец,
И этому Божьему званью рожденье моё –
Свидетель...

* * *

Դու մի խոովիր, հետո ինչ՝
եկավ աշնան անձրևը,
մեր կրակները մարեց
մանրամաղ իր կաթիլներով...
Դու մի խոովիր, հետո ինչ
եկավ ամռան արևնը՝
երաշտը տիրեց
երազիդ ծաղկող...
Դու մի խոովիր, ձմեռն էլ կգա՝
ձյան փաթիլները
կծածկեն եղած-չեղածը մի օր,
կշրջվեն էջերը գրքից հաստափոր,
իսկ մենք հեռավոր
աստղեր կդառնանք
երկինքը ծաղկող...
...Ու, գիտես, այդժամ
մեզ կհավատան աշունն,
ամառն ու ձմեռը սառցեկող...

* * *

Ты не обижайся, что с того,
Если с неба дождь пошёл осенний,
И огни он наши потушил
Моросью из облачного сита...

Ты не обижайся, что с того,
Если солнце лета над землёю
Поднялось, и буйно зной расцвёл
На твоих прозрачных дивных грёзах...

Ты не обижайся, если вдруг
Снег зимы накроет всё однажды,
Мы с тобою в звёздную семью
Вознесёмся и украсим небо...

...И ты знаешь, милый, вот тогда
Нам безоговорочно поверят
Сразу осень, лето и зима,
Как бы ни была холоднокровна...

* * *

Ես կմնամ այստեղ, կեչիների խորքում,
Որպես կարոտի անթարգման մի գիրք,
Ես կմնան, որպես ծաղիկների լեզու,
Որպես կենաց ու մահու սակարկվող կիրք:
Ես կմնամ այստեղ՝ հայրենիքից հեռու,
Որպես արարատյան բառափշուր շողան,
Եվ հյուսիսային ձների գրկում,
Որպես հեռավոր աստղ ծիրկաթյան:
Ես կմնամ այստեղ, ռուսաց երկրում,
Կանգնելով կարոտներիս անծիր ծովերին,
Եվ կյանքս, որ ինձ միշտ ձեռնոց է նետում,
Որպես մարգարեի՝ թարս կգամի խաչին:
Ես կմնամ, որպես անհասցե մի նամակ,
Փակ աչքերի դեմ հևող աշխարհի,
Կմնամ որպես կարկաչուն նվագ,
Երերուն խոհերի մեջ ռուս պոետի:

* * *

Я останусь в России, в пучине берёзовых рощ,
Недоступной для чтения тайною книгой тоски,
Я останусь в России душистых цветов языком,
Между жизнью и смертью вулканом бурлящей, как страсть.
Я останусь в России, от родины милой вдали,
Как осколок сияющий слов араратских родных,
Как звезда еле видная в небе на Млечном пути,
Затеряюсь в объятых радушных сибирских снегов.
Я останусь в России, на русской христовой земле,
Здесь мне легче стоять на морях бесконечных тоски.
Пусть как прежде судьба вызывает меня на дуэль,
Как святого Петра, распинает на страшном кресте,
Я останусь в России, безадресным кратким письмом,
Запыхавшийся мир не заметит его, не прочтёт.
Я останусь в России, как звонкая горская песнь,
И осмыслит её с благодарностью русский поэт.

Слёзы радости, слёзы печали...

Павел Черкашин,
перевод на армянский язык Наиры Симонян

Պավել Չերկաշին,
ռուսերենից թարգմանությունը՝
Նաիրա Միմոնյանի

* * *

Ангел мой, присядь со мною рядом,
Я коснусь твоих усталых крыл
И займусь потрёпанным нарядом,
Что когда-то белоснежным был.
Окроплю раскаянья слезами
Ноги в кровь избитые твои,
Вымолю тебе под образами
Отпуск за неравные бои
С тьмою неизбежных прегрешений –
Часто я не слышал твой совет,
Находясь во власти искушений –
На тебе живого места нет.
Ты прости меня, хранитель милый,
Что тебя беспечно подвожу,
Отдохни, наполнись новой силой,
Обещаю: смирно посижу.

* * *

Հրեշտա՛կս, նստիր իմ կողքին,
Հավեն թներին քո հոգնած,
Հարդարեմ հանդերձանքը քո հին,
Որ սպիտակ էր՝ ձյունաճերմակ:
Ջղջման արցունքներով կցողեմ
Քո ոտքերը արյունոտ ու տանջված,
Սրբապատկերներից թողություն հայցեմ
Մարտերի համար մեր անհավասար,
Անխուսափ ու գորշ մեղքերի համար –
Որ խորհուրդներդ եմ վանել ակամա,
Ու գերեվարվեաճ՝ տրված թովչանքին,
Նայում եմ մարմնիդ խոցերին հիմա:
Դու իմ պահապան, ներիր ինձ, անգին,
Որ քեզ դավել եմ՝ մեղավոր, անհոգ,
Հանգստացիր ու ամրացիր կրկին
Երդվում եմ, այլևս խոնարհ կլինեմ:

* * *

Вечер. Выйду на крыльцо.
Тихо скрипнет половица.
Запрокину ввысь лицо,
Улыбнусь: «Опять не спится».

Спят дворы, в окошках ночь,
Урезонились собаки.
И звезда – вселенной дочь
Посылает в вечность знаки.

За околицей овраг
В белом зареве черёмух.
Не спеша, густеет мрак.
А на простынях зелёных

Тёмной глыбой дремлет конь.
Лишь моей душе не спится.
Вдаль зовёт звезды огонь
Тишиною насладиться.

* * *

Ուշ երեկո է, դուրս կգամ շեմին,
Կճռռան փայտերը հատակի,
Գլուխս դեպի երկինք կհառեմ.
Կժպտամ.«Անքուն եմ կրկին»:

Քնած են շեները, գիշերն է իջել,
Չկա շների կաղկանձը դրսում,
Հղում է աստղը՝ դուստրը տիեզերքի,
Նշաններ դեպ հավերժություն:

Թխենիների սպիտակ ցուքերում
Անդունդն է՝ պատուհանն անդին:
Հետզհետե խավարն է թանձրանում:
Իսկ կանաչ սավաններին

Նիրհում է ձին՝ ժայռի նման:
Եվ քուն չի իջնում իմ հոգուն:
Աստղի կրակն է ինձ կանչում վեր,
Այս լռությունը վայելելու:

* * *

Отзовись во мне, Россия,
Колокольным чистым звоном,
Незабудок цветом синим
Отразись в глазах моих,
И платком лесов зелёным
Спеленай по-матерински,
Напой меня любовью –
Самым вкусным молоком.

* * *

Անաղարտ զանգի դողանջով,
Հնչիր հոգումս, իմ Ռուսիա,
Անմոռուկների կապտաթույրով
Աչքերիս հայելու մեջ ցոլա:
Դու ինձ մայրաքար բարուրիք –
Մեր անտառների զմրուխտ սավանով,
Եվ սիրոով ինձ սնուցիր
Ամենաքաղցր կաթով:

* * *

Неизбывна сердечная жажда
В трудном поиске близкой души,
И когда отзовется однажды,
Пусть из самой далёкой глуши,
Не чужое – желанное эхо,
Я пойму: половина нашлась!
Сотни вёрст и преград не помеха
Будут мне, чтобы встреча сбылась.

* * *

Անհատնում է բաղձանքը սրտի
Գտնել այն մեկին՝ հոգուդ մերձավոր,
Ու, եթե հանկարծ մի օր ես լսեմ
Սրտակից, անկեղծ մի ձայն հեռավոր,
Ես կհասկանամ – գտնվե՛ց կեսն իմ,
Կհատեմ բոլոր խութերն ես այդժամ:
Որ հասնեմ ձայնին այդ նվիրական,
Որ արձագանքն էր իմ սպասումին:

РОДИНА

Старый дом. Деревенская улица.
И скамейка выросла у ворот.
Может быть, это снится мне, чудится
Дровяник, тесный двор, огород?

Здесь я бегал когда-то мальчишкою,
И ласкал добродушных собак.
Вот бочонок с откинутой крышкою,
По воде в нём гуляет черпак...

Как и прежде, погода здесь хмурится,
Нет, не балует север теплом.
Косогор синегрудый сутулится,
И печально шумит за селом.

Всё знакомо, всё близко и дорого,
Как доверчивый свет фонарей.
И вдали от безумного города
Становлюсь я нежней и добрей.

Հայրենիք

Գյուղական փողոց, ու հնամյա տուն:
Ցանկապատի մոտ բուսած նստարան,
Երազ է արդեն ամենն ինձ թվում՝
Անձուկ բակը ու ցախատուն, բոստան:

Մի փոքրիկ տղա է խաղացել այստեղ,
Ինչ-որ ժամանակ շոյել շներին:
Տակառի խուփը մի կողմ է ընկել,
Շերեփն է լողում ջրի երեսին:

Նախկինի նման երկինքն է թխպել,
Արևն հյուսիսում մեզ չի ջերմացնում:
Կապտալանջ բլուրը մեջքը դուրս ցցել,
Գյուղից դուրս ծառերն են աղմկում:

Ամեն ինչ ծանոթ, թանկ է ամեն բան,
Հուսալի, ինչպես լույսը լապտերի:
Քաղաքի ժխորն ու եռուզեռը չկան,
Այստեղ ես նուրբ եմ ու անչափ բարի:

* * *

Иссыкает любовь... Так уходит вода,
Сколь не яростен вешний напор половодья,
Свежесть чувств иссушают невзгоды-года
И бросают, как хворост, в костёр Новогодья.
Неизбежное зло с непомерной ценой
Выжигает дотла, но сдаваться не буду:
Речку нашей любви я надежды стеной
Перекрою и чувствам устрою запруду.

Կնոջս՝ Սվետլանային

* * *

Անցնում է սերը... Այդպես ջուրն է հոսում,
Որքան էլ գարնան գետը վարար լինի,
Ու տարոցտարի հույզն է չորանում,
Բաժին դառնալով կրակին տարիների:
Բայց չեմ հանձնվի, ինչ էլ որ լինի,
Չարն է այրում թեև ցավով անխուսափ:
Հույսի պատվարով սիրո առվակը
Կպատնեջեմ և կդարձնեմ ծովակ:

* * *

Когда мне порою так больно,
Что даже шептать нету сил,
Идущему мимо довольно
Себе дать неверный посыл
Для вывода: «Как равнодушен,
Как сердцем жесток этот тип».
Я буду в ответ безоружен,
Не слышен души моей хрип.

* * *

Հաճախ, երբ տխուր եմ ու անգոր,
Եվ չունեմ անգամ հնչյուն մրմունջի,
Կանգնում եմ մարդկանց դեմ մուր,
Թող խորհեն ամենքը մեկուսի:
«Ինչ չո՛ր է այս մարդը, անտարբեր,
անհույզ ու սրտով քարացած»:
Պատասխան տալու կլինեմ անգոր՝
Խռպոտ հոգոցներս սաստած:

* * *

Любить вот так: бесповоротно
И беззащитно для молвы,
Вот так: безмерно и свободно
Когда-нибудь любили вы?

Чтобы, рыдая, душу настезь,
Без недоверия оков.
Чтоб и в разлуке билось счастье
Живой водою родников.

* * *

Սիրել այսպես՝ անշրջելի,
Աղոթքի դեմ կանգնել անգեւ,
Այսպես ազատ, անչափելի
Դուք սիրել լ եք երբևէ :

Որ հեծծյունով, խորոց սրտի,
Անկապանք ու անկասկած,
Բաժանման մեջ էլ տրոփի
Երջանկությունն աղբյուր հանց:

Супруге Светлане

* * *

Не верь, прошу, туманам отчужденья,
Они – не в счёт.
Моя река равниной всепрощенья
К твоей течёт.
Мой жизни смысл, моё предназначенье –
Тебя любить.
Сквозь все века, от миротворенья,
И, может быть,
До самого заката, до крушенья
Всего и вся,
Служить тебе оплотом утешенья,
Любовь моя!

Կնոջս՝ Մվետլանային

* * *

Խնդրում եմ՝ մի հավատա
Օտարացման մշուշներին:
Իմ գետը ներման հարթավայրով դեպ քեզ
Է հորդում:
Ճակատագիրս, կյանքիս իմաստը
Միրելն է քեզ:
Դարերից ի վեր, արարման պահից է
Գուցե այսպես:
Մինչ մայրամուտ, մինչև փլուզում
Ողջը համայն,
Քեզ ծառայել ու սփռփել,
Միրելիդ իմ:

Супруге Светлане

* * *

Не водопад ревущий, нет,
Моя любовь – родник звенящий,
Цветок багульника, рассвет,
Что заплутал в таёжной чаще.
Пусть нет в ней страсти штормовой,
Она, поверь мне, не слабее,
Она, как добрый домовой,
Чем неприметней, тем милее.
Она похожа на зарю,
На песнь речного переката,
И я тебе её дарю.
Прими мой дар
и будь крылата!

Կնոջս՝ Սվետլանային

* * *

Չէ, ջրվեժ չէ այն՝ աչքերով իր թաց,
Մերն իմ աղբյուր է կարկաչուն,
Ճահճախնկի ծաղիկ է, նաև այգաբաց՝
Մոլորված տայգայի թավուտում:
Չունի կրքեր փոթորկահույզ
Դու ինձ հավատա, բայց դե թույլ չէ այն,
Ինչպես տան մեջ ոգին բարի,
Որքան անտես, այնքան քնքուշ:
Մերս՝ նման այգաբացի,
Երգերին գետի՝ հոսող, խոխոջյուն,
Դու թևավորվիր
Ընդունիր նրան,
Ես քեզ եմ այն ընծայում:

ЭЛЬФИЙСКОЕ

Я знаю, ты тоже сегодня не спишь,
Ты с ветром о чём-то в ночи говоришь.
Я знаю, ты тоже умеешь мечтать,
И любишь беспечно от счастья летать.
Мы очень похожи с тобой, погляди,
А хочешь, взметнёмся на крыльях мечты!
Ты видишь, всё небо нас ждёт впереди,
Бутоны полнолуния, созвездий цветы!

Էլֆական

Գիտեմ, այս գիշեր չես քնում դու էլ,
Ինչ-որ բանից ես խոսում քամու հետ,
Գիտեմ, կ ար ո ղ ե ս դ ու էլ երագել,
Եվ երջանկությունից անհոգ թնել:

Նայի՛ր, որքա՛ն ենք մենք իրար նման,
Կուզե՛ս, սլանանք թևով անուրջի,
Առջևում, մեզ երկի՛նքն է սպասում համայն,
Լիալուսնի կոկոնն ու բու՛յլն աստղերի:

* * *

Забот – бесконечные будни,
А счастья – короткие сны.
В них звуки волшебные лютни
И запах цветущей весны.

Всё реже те сны, всё пугливей,
Страшна им угрюмая власть
Бессонницы быта глумливой.
А выспаться хочется – всласть.

Но, видно, Морфей заблудился
В далёкой чужой стороне.
Наверно, там кто-то влюбился
И счастлив в чарующем сне.

* * *

Հոգսերն՝ անհամար օրեր,
Երջանկությունը՝ կարճ երազներ:
Նրանցում ջնարի կախարդական հնչյուններ,
Եվ ծաղկող գարնան բույրեր:

Հետզհետե երազներն այն նվազ են ու երկչոտ,
Սարսափեցնում է իշխանությունը մռայլ
Անքնության՝ կենցաղով ծաղրական հեգնոտ:
Բայց քաղցր քնով ցանկալի է հագենալ:

Երևում է, Մորփեոսն է մոլորվել,
Հեռավոր, օտար աշխարհում,
Գուցե ինչ-որ մեկն է այնտեղ սիրահարվել
Եվ երջանիկ է դյութական նիրհում:

* * *

Что может быть желаннее свободы?
Желаннее полёта среди звёзд? –
Быть пленником твоим!
Утопленным в объятьях,
Убитым и распятым на кресте
Твоей любви,
Моей любви –
Единой!

Зачем мне ощущение свободы?
К чему полёт – пусть даже среди звёзд –
Когда я там один?
Забытый, непонятный...
И я стремлюсь к обители земной
Твоей любви,
Моей любви –
Распятой!

* * *

Ազատությունից գատ ի՞նչն է ցանկալի:
Ի՞նչն է ցանկալի աստղերի միջում սավառնանքից
Քո գերին դառնալ,
Թաղվել քո գրկում,
Մեռնել ու խաչվել խաչին
Քո սիրու,
Իմ սիրու,
Միաձույլ:

Ինչի՞ս է զգացումն ազատության:
Ինչի՞ համար է սավառնումը նույնիսկ – աստղերի միջում –
Երբ մենակ եմ ես՝
Մոռացված, անհասկանալի...
Եվ ես երկրի բնակչին եմ ձգտում
Քո սիրուն,
Իմ սիրուն,
Խաչված:

* * *

Мы часто играем в опасные игры:
Гордыня и Зависть, Лукавство и Блуд,
Пока нашей жизни финальные титры
К вратам неизбежного не подопрут.
Давайте играть в боголюбные игры,
До самозабвения, с азартом, всерьёз,
Тогда не пронзят нас раскаянья иглы,
Причины не будет для горестных слёз.

Зачем мне опускаться к тебе?

И кому жаль? — удивительно, давно ты и я

— и ты, и я, и ты, и я, и ты, и я, и ты, и я

Заблудил, заблудил, заблудил, заблудил

И я стремлюсь к тебе, стремлюсь к тебе

Твоей любви, твоей любви, твоей любви

Моей любви — твоей любви, твоей любви

Раскажи! — твоей любви, твоей любви

твоей любви

твоей любви

* * *

Հաճախ ենք խաղում վտանգավոր խաղեր՝
Հպարտություն, Նախանձ, Կեղծիք ու Մոլորություն,
Մինչ եզրագծերը մեր կյանքի
Սրընթաց վերջին են հասնում:
Եկեք մենք խաղանք Տիրասեր խաղեր,
Ինքնամոռաց, լրջամիտ ու մոլեգին,
Այդժամ մեզ չեն տանջի գղջման ասեղները
Եվ պատճառ չի լինի լացելու ողբագին:

Супруге Светлане

* * *

Вторые одуванчики цветут,
Пускай не так безудержно, как в мае,
Но всё же, погляди, и там, и тут
Их солнышки в траве затрепетали.
Как жаль, не суждено им доцвести,
Осенние ветра в окно стучатся.
Но два венка успею я сплести,
Чтоб в храме сентября нам обвенчаться.

Կնոջս՝ Սվետլանային

* * *

Խատուտիկներն ահա ուշացած են ծաղկում,
Անգուսպ չեն թեև, ինչպես մայիսին,
Բայց նայիր, նրանք ամենուր են բացվում,
Արևների պես դողում խոտերին:
Ավաղ, աշուն է ու ցուրտ եղանակ,
Պաղ քամին է արդեն լուսամուտը թակում:
Բայց կհասցնեմ հյուսել ծաղկեփնջեր երկու
Մեզ պսակելու սեպտեմբերյան վանքում:

* * *

Поговори со мной безмолвной речью,
Открыто, по душам.
Я отзовусь, сквозь сотни вёрст ответу,
Наперекор ветрам,
Что властвуют на расстояниях извечно
Седых путей-разлук,
На голос твой вернусь дорогой млечной,
Сердечный милый друг!

* * *

Խոսիր դու ինձ հետ լռությամբ անգամ՝
Անաղարտ լեզվով լույս հոգիների:
Բյուր մղոններից արձագանք կտամ
Ընդդեմ դավադիր, բիրտ քամիների,
Որ բաժանումի խաչներուկներն են
Հավիտյան տիրել,
Ես Ծիր -կաթինի ճամփով կդառնամ
Իմ միակ, անգին, սրտակից ընկեր:

* * *

Мы в детстве наивно и свято мечтали
Стать сильными, крепкими, горы свернуть...
Жесток и обманчив взросления путь,
У жизни в награду – из камня медали.
Под их тяжким грузом и мы каменеем.
Мечтами, сердцами, душою – в гранит.
И горы свернуть мы уже не сумеем,
Мы сами – гора из невзгод и обид.

* * *

Անեղծ էին մանկական անուրջները մեր՝
Ուժեղ լինել, ամրակազմ, շրջել սարեր,
Խարուսիկ, դաժան է կյանքի մեր ճամփան,
Որ շնորհելու է լոկ քարե շքանշան:
Նրանց ծանր բեռից մենք էլ քար ենք դարձել:
Երազներով, սրտով, հոգով գրանիտե,
Անկարող ենք արդեն սարեր շրջել,
Հիմա լոկ ցավի, վիրավորանքի լեռ ենք:

* * *

Тонкие ивы склонились к траве,
Томно целуются с лугом.
Дрёмное утро! Туман на заре
Тянется к тучам-подругам.

Смотрит доверчиво девственный зверь.
Ты улыбнись – не чужой он...
Думы твои да исполнятся – верь,
Коль лучезарен душою!

Сбудутся все заповедные сны, –
Только приди к аналою,
К белому камню у старой сосны,
И помолись с тишиною.

* * *

Կանաչներին է թեքվել ուռին,
Մարգագետինն է թախծոտ համբուրում:
Լուսաբացը դեռ տրված իր նիրհին,
Քույր - ամպերին է մշուշը ձգվում:

Գազանն աներկյուղ հայացքն է հառել,
Դու կենդանուն այս հարազատ ժպտա...
Կարող են խոհերդ իրական լինել,
Երբ հոգուդ մեջ է լուսն առկա:

Երազանքներիդ կիրականանան՝
գրակալին միայն մոտեցիր,
Ճերմակ քարին հին սոճենու,
Երբ լռության հետ աղոթիր:

* * *

Не дай, Господь, уйти до срока,
Не дай детей осиротить,
И без того кратка дорога,
Позволь успеть благословить
В Твой мир пророщенное семя,
Вручить им крепкое весло,
Чтоб не смело их злое время
И в счастье больше повезло.

* * *

Թույլ մի տուր, Տեր իմ, գնամ վաղաժամ,
Թույլ մի տուր մանկանց որբացնեմ,
Առանց այդ էլ կարճ է մեր այս կենաց ճամփան,
Թույլ տուր ինձ օրհնել հասցնեմ
Քո ոլորտում աճեցրած սերմերը,
Ու ամուր թիակներ շնորհեմ,
Որ չարբեն-տանեն չար ժամանակները
Եվ երջանկությամբ բախտավորվեն:

*Всё выжато – ни капли не осталось,
Всё выжито, но хочется дышать...*

Владимир Мазин.

* * *

О, Время, беспощадный винный пресс,
А мы всего лишь гроздь винограда,
Рождение наше – чудо из чудес,
А смерть, скажи, проклятье иль награда?
Пока юны мы – всё нам нипочём,
Но с возрастом вдруг ощущаем жалость
К самим себе, и вот твоим мечом
Уродует нам лица злая старость.
Мутит туманом ясные глаза,
Сгибает спины женщинам, мужчинам,
И винным соком катится слеза
По руслам бед – безжизненным морщинам.

*Ամեն ինչ քամված է – մի կաթիլ անգամ չմնաց,
Ամեն ինչ քամված է, բայց շնչել եմ ուզում...*

Վ. Մազին

* * *

Օ, Ժամանակ, անողոք գինու ճգմիչ,
Իսկ մենք ընդամենը խաղողի ողկույզներ,
Հրաշքների հրաշք է ծնունդը մեր,
Իսկ մահը, ասա, անե՞ծք է, թե՞ նվեր:
Մինչ երիտասարդ ենք՝ անարժեք է ամեն բան,
Կարեկցում ենք մեզ հանկարծ անց տարիներ,
Եվ ահա քո թրով ծերությունը չար
Այլանդակում է դեմքերը մեր:
Զուլալ աչքերն է մեզով պղտորում,
Խոնարհում է մեջքերը կանանց, այրերի,
Եվ գինեհյութի պես արցունքն է գլորվում
Ծերախտ հուներով – անկենդան կնճիռների:

* * *

Увы, но завтрашние грёзы
Не лучше нынешней тоски,
Они – сплошной мираж и слёзы,
Хоть и прекрасны лепестки
Соцветий радужных мечтаний,
Да только всё один итог:
Созреют семена страданий,
И вновь в душе тоски цветок.

* * *

Ավաղ, բայց վաղվա երազները
Ներկայի թախծից լավ չեն,
Տեսիլներ են ու արցունքներ,
Աննման են թերթերը թեև
Անուրջի գունագեղ ծաղկունքի,
Բայց միևնույնն է արդյունքում՝
Հասունանում են սերմեր տանջանքի,
Թախծի ծաղիկն է դարձյալ հոգում:

* * *

Ворожу по загадочным снежным узорам,
Что оставил на окнах морозный январь,
И по памяти длинным, чудным коридорам
Убреду далеко, как бывало и встарь.
И пока не вернусь, не тревожьте, не надо,
Хоть и кажется вам, что нелеп мой обряд,
Пусть в душе у меня зазвучит серенада,
И стремленья мои к небесам воспарят.

* * *

Կմեկնեմ առեղծվածի ձյունե նախշերով,
Որ սառցե հունվարն է պատուհանին վրձնել,
Եվ հուշերի չքնաղ ուղիներով անհատնում,
Ինչպես առաջ՝ կթափառեմ հեռվում:
Քանի չեմ վերադարձել՝ հանգիստս մի խռովեք,
Թեև անհեթեթ է կյանքս ձեզ թվում,
Թող հոգուս մեջ հնչի սիրո մեղեդին
Եվ բաղանքներս ճախրեն երկնքում:

* * *

Созвездий дремлющие руны –
Седой Вселенной письма,
Времён натянутые струны,
Эпох далёких имена,
Что были до задумки Бога
Слепить подобного себе.
И ныне Млечная дорога
Глуха к мольбе и похвальбе.

* * *

Աստղաբույլերի նիրհող ռունագրեր՝
Նամակներ անտի, անհուն եզերքից,
Ժամանակների ձիգ – ձգված լարեր,
Հեռու անուններ երկար դարերի,
Ինչ էր հղացել Միտքը տիրական՝
Իր նմանակով արարել մարդուն,
Արդ՝ Ծիր – կաթինի լուսեղեն ճամփան
Խուլ է, մեր ձայնն ու կանչը չի լսում:

* * *

Только избранные достойны
Видеть звёзд первозданный свет,
Остальные – звёздные войны
Угледят и пожар планет.
Не мелеет река позора,
Неизбывна вражда людей,
И немеет эфир простора
На запросы земных детей.

* * *

Լոկ ընտրյալներն են արդեն կոչվելու
Աստեղաց լույսի նախնական տոնին,
Մյուսները միայն աստղային պատերազմներ ու՝
Հուր հրդեհները մոլորակների:
Անվերջ հորդում է գետն անարգանքի,
Ու թշնամանքն է բաժանում մարդկանց,
Եվ համրանում է եթերն անեզրի
Հայցերի առաջ երկրային մանկաց:

* * *

Поэта упрекнуть за светоносность
Желающих найдётся – пруд пруди.
И зависть в них, и злобная нервозность,
Готовы сердце вырвать из груди
И тут же растоптать в пыли дорожной,
Чтоб новый Данко не возжёт огня.
Не потому ли бьётся так тревожно
Жар-птица, что живёт внутри меня...

* * *

Կդատեն պոետին լուսեղության համար,
Ու կլինեն ու կան անթիվ ցանկացողներ:
Նախանձ կա և նյարդային նրանցում չար,
Որ պատրաստ են նույնիսկ սիրտը պատառոտել
Եվ իսկույն տրորել փռշում ճամփաների,
Որ ոչ մի նոր Դանկո կրակ չբորբոքե:
Դրա համար չէ արդյոք տագնապալի դողում
Իմ սրտի մեջ ապրող հավքը լուսե...

* * *

В те незапамятные годы,
Когда лишь солнце было богом,
И племена, а не народы
Под равнодушным звёзд чертогом
Торили тропы и дороги
По неизведанным просторам,
Явились первые пророки,
Чтоб дать возможность новым взором
На мироздание взглянуть
И сократить до Бога путь.

* * *

Անհուն, անհիշելի տարիներից ի վեր,
Երբ արևն էր միայն արարիչ ու աստված,
Երբ լոկ տոհմեր էին և ոչ Ժողովուրդներ,
Երկրի վրա, այս պաղ աստղերի տակ,
Կածաններ են բացել, անթիվ արահետներ,
Այդ անձանոթ, այս մեծ խորհրդավոր երկրում,
Ապա հայտնվել են լուսե մարգարեներ,
Նոր ճանապարհ հարթել գաղափարի,
Նոր հայացքով նայել ուղուն անշեղական,
Ու կրճատել վիհը մեր ու աստվածների:

* * *

Я часто представлял в далёком детстве,
Что звёзды – это ангелов глаза,
И верил: при таком святом соседстве
Мне не страшна житейская гроза,
Меня никто обидеть не посмеет,
Я под присмотром воинства небес.
Жаль, детство долго длиться не умеет,
А взрослости уже не до чудес.

* * *

Երբ մանուկ էի – թվում էր, այնժամ՝
Աստղերն աչքերն են հրեշտակների,
Հավատում էի, որ կողքիս մնան,
Ես չեմ երկնչի կայծակից կյանքի:
Ո՛վ կհանդգներ իմ սիրտը խոցել.
Ինձ հովանի էր գորքը երկնային:
Մանկությունն, ավաղ, երկար չէր տևել.
Երբ են հավատում մեծերը հրաշքի:

* * *

Провожая закат. Наслаждаюсь покоем.
И торжественность эту нарушить боюсь.
Уходящего солнца лучистым настоем
Всё желаю напиться. И всё не напьюсь.

Нет, не зря в этот вечер я вышел из дома,
Чтобы ветру в глаза-синеву заглянуть,
Песню неба услышать, что с детства знакома,
И душой просветлённым продолжить свой путь.

В этой музыке древней, пугливо негромкой
Есть источник целительный жизни моей.
И пока не угасло светило за кромкой,
Я врачую себя в водопаде лучей.

* * *

Մարող մայրամուտի անդորրին տրված՝
Երկնչում եմ այս հանդեսը խախտել,
Թեքվող արևի շողե թուրմով
Հարբել եմ ուզում, շարունակ հարբել:

Լավ էր, դուրս ելա ես այս երեկո
Նայելու քամու կապույտ աչքերին,
Որ մանկուց ծանոթ երկնքի երգով,
Լուսավոր հոգով անցնեմ ճամփան իմ:

Այդ վաղնջական երգում ցածրաձայն
Ակունք կա կենաց վերքս դարմանող:
Մինչ երկնածիրում լուսատուն վառման
Չի մարել՝ բուժվեմ շողերում թափվող:

И радость, и печаль, «и дальний звёздный зов...»

На несколько раз перечитала рукопись книги. И поймала себя на том, что воображение уже рисует творческий вечер двух потрясающих поэтов, посвящённый её выходу в свет. Вечера ещё не было, но я уже вижу и даже слышу, как читает на своём родном армянском языке Наира Симонян:

«...День уходящий, размазанный густо по телу всему –
Смерть ли мою ты забрал или Богом спасённую Душу?..»

Читает эмоционально, экспрессивно, точно так, как звучит вся её поэзия...

Но что это я... Ведь прочитан мною только перевод, оригинал на армянском языке мне никогда не одолеть! Так почему же так безоговорочно воспринимаются и эти строки, и другие, как сама Наира?

«...И всё же тебя до сих пор я люблю...
И в сердце опять твоя боль, как гончар,
Руками любую мне форму даёт,
Игривыми пальцами гладит и мнёт.
Ах, если б ты видел, как корчусь в ночах,
От боли, любви горько плачу сирингой...»

Только ли в том дело, что уже не единожды видела живые выступления Наиры Симонян? Конечно, эти встречи играют свою роль. Однако сердце, да и поэтический опыт утверждают, что главное здесь в том, что поэт Павел Черкашин открыл для себя в творчестве Наиры Симонян такие глубины, в которые захотел погрузиться с головой, чтобы прочувствовать и понять сущность иного творчества.

Ну, например, как не восхититься этой мыслью и не подарить её своему читателю:

«Чтоб уходя, смогла я сгусток слов
Оставить миру в дар насущным хлебом...»

Философия любви, философия поэзии, философия самой жизни, когда опыт, убеждения и бесконечный поиск ответов на главные вопросы о смысле – вот суть всей этой книги, сложившейся из творчества двух поэтов, представляющих две значительнейшие культуры в мировой цивилизации.

* * *

Неизбывна сердечная жажда
В трудном поиске близкой души,
И когда отзовется однажды,
Пусть из самой далёкой глуши,
Не чужое – желанное эхо,
Я пойму: половина нашлась!
Сотни вёрст и преград не помеха
Будут мне, чтобы встреча сбылась.

Любопытный эффект слияния двух совершенно разных поэтов в единое целое позволяет наблюдать эта книга. Причём особенности каждого оказались в неприкосновенности. В полной мере оценить это может читатель, который владеет обоими языками – и русским, и армянским. Но даже половинчатое прочтение (на одном языке) не ослабляет этого впечатления.

Из чего складывается высочайшее искусство поэтического перевода? Здесь, как ни странно, совершенно не обязательно знание языка оригинала произведения, но мало добротного подстрочника. Мало и собственного поэтического дарования человека, который берётся за перевод. Ибо без отточенной техники стихосложения не будет никакой возможности донести священный напиток незнакомой поэзии до читателя, не расплескав его. Но и высочайшей техники тоже оказывается мало.

Почему при существовании многотысячной армии стихотворцев (стоит только заглянуть на литературные порталы в интернете, чтобы ужаснуться её многочисленности) до сих пор остаётся практически недоступным для прочтения такое же огромное число иноязычных авторов? И лишь слово избранных, которых смело можно считать любимцами богов, становится доступным и понятным читателю другой культуры благодаря переводчикам.

Ну и, наконец, каким особым качеством должен обладать поэт, чтобы суметь раскрыть не собственное «я» в предложенных условиях подстрочника, а бесконечный космос другого человека? Не праздное любопытство, вызванное устойчивым мнением, что очень многих иноязычных не очень сильных поэтов сделали известными у русского читателя талантливейшие переводчики.

В какой-то степени ответить на эти непростые вопросы мне помогли друзья и их совместные книги (вместе с этой их уже две) – Наира Симонян и Павел Черкашин. Зная замечательное поэтическое слово Павла уже много лет и его огромную способность к постоянному развитию, была очарована, когда в 2014 году прочитала первые переводы Павла с армянского. Возникло только одно неизбежное сомнение – сколько в русском варианте стихотворений сохранилось непосредственно самой Наиры. Присланный подстрочник, как и вышедшая вскоре сама книга «Дорогами потерь и обретений» тогда порадовала и полностью успокоила – да, Наира Симонян – великолепный поэт, и в лице Павла Черкашина она нашла именно своего переводчика.

Одновременно и Павел нашёл своего переводчика на красивейший армянский язык в лице Наиры. В результате родилась первая книга, теперь вот вторая... И, похоже, это достаточно уникальный случай, когда сугубо индивидуалистское творчество вдруг перерастает в пример истинного со-творчества и служения литературе.

* * *

Поэта упрекнуть за светоносность
Желающих найдётся – пруд пруди.
И зависть в них, и злобная нервозность,
Готовы сердце вырвать из груди
И тут же растоптать в пыли дорожной,
Чтоб новый Данко не возжёт огня.
Не потому ли бьётся так тревожно
Жар-птица, что живёт внутри меня...

Чтобы точно перевести это стихотворение на другой язык и в то же время не скатиться в публицистичность, надо думать также, чувствовать также и быть философом. И выполнить все эти условия Наире Симонян помогает не только хорошее знание русского языка, совершенное владение своим родным языком, но и глубокое погружение во внутренний мир Павла Черкашина, позволенное не просто личным знакомством, а человеческой и поэтической дружбой. И потому, когда она вслух читает свой перевод на армянском, за непонятными словами вдруг возникают знакомые и осязаемые образы, созданные русским поэтом. И это взаимное понимание и погружение в параллельные поэтические миры, сопряжение позволяют совершаться чуду.

Вспомнилось, как во время презентации их первой совместной книги «Дорогами потерь и обретений» были потрясены слушатели во время прочтения одного из Наириных стихотворений и его абсолютно идентичного по мелодике, ритму и эмоциональному накалу переводу, сделанному Павлом Черкашиным. Похоже, тогда это и для самих авторов было радостным открытием, ведь сам перевод делался удалённо, только по печатному подстрочнику...

Нисколько не сомневаюсь, что и вторая книга поэтов «Слёзы радости, слёзы печали» подарит и читателю, и слушателю, особенно тому, кому посчастливится услышать авторское исполнение, много восхитительных мгновений.

*Татьяна Юргенсон,
член Союза писателей России*

«Եվ խնդություն, և տրտմություն, և հեռավոր աստղային կանչ...»

Մի քանի անգամ կարդացի գրքի ձեռագիրը: Եվ ինձ որսացի այն մտքի վրա, որ երկու հրաշալի պոետների գրական երեկո է արդեն նկարում երևակայությունս՝ նվիրված գրքի լույսընծայմանը: Երեկոն դեռ չի կայացել, բայց ես արդեն տեսնում եմ ու նույնիսկ լսում, թե ինչպես է Նաիրա Միմոնյանն իր մայրենի լեզվով՝ հայերենով, կարդում բանաստեղծությունները.

«...Օր, հեռացած օր, քսված իմ մարմնին,
մա՞հս դու տարար, թե՞ իմ հոգին»...

Կարդում է հենց այնպես, ինչպես հնչում է նրա ամբողջ պոեզիան՝ հուզիչ ու արտահայտիչ...

Բայց այս ի՞նչ է, ես այսպես... Ի վերջո, միայն թարգմանությունն էմ կարդացել, հայերենով բնօրինակը երբե՛ք չեմ հաղթահարի: Եվ՛ այս, և՛ մնացած տողերն ինչո՞ւ են այսպես անվերապահորեն ընկալվում, ինչպես Նաիրան.

«...Դեռ քեզ սիրում եմ... Ցավդ

բրուտ է՝ մատների խաղով ինձ ձև է տալիս,
ա՛խ, թե տեսների գիշերներիս մեջ
սիրուց ու ցավից ինձ խմորվելիս» ...

Բանը միայն նրանո՞ւմ է, որ ես արդեն բազմիցս եմ լսել Նաիրա Սիմոնյանի ելույթները: Անշուշտ, այս հանդիպումներն իրենց դերն ունեն: Սակայն սիրտս, նաև պոետական փորձս հաստատում են, որ այստեղ գլխավորն այն է, որ պոետ Պավել Չերկաշինը Նաիրա Սիմոնյանի ստեղծագործություններում բացահայտել է այնպիսի խորություններ, որտեղ ինքն է ցանկացել խորասուզվել ամբողջությամբ, որպեսզի զգա և հասկանա մեկ այլ էության արարումը:

Ահա, օրինակ, ինչպես չհիանալ այս մտքով և ինչպես չնվիրել այն իր ընթերցողին.

«Որ հեռանալիս բա՛ռը հոգեկիրթ
Թողնեմ աշխարհին՝ հանապազոր հաց» ...

Սիրո փիլիսոփայություն, պոեզիայի փիլիսոփայություն և բուն կյանքի մասին փիլիսոփայություն, երբ փորձը, համոզմունքը և իմաստի մասին պատասխանի անսահման փնտրտուքը - ահա գրքի բուն էությունը, կազմված երկու պոետների ստեղծագործություններից, որոնք ներկայացնում են երկու կարևորագույն մշակույթները համաշխարհային քաղաքակրթության:

* * *

Անհատնում է բաղձանքը սրտի
Գտնել այն մեկին՝ հոգուդ անչափ մերձ,
Թե մի օր ունկերիս հասնի
Հեռավոր մի ձայն՝ սրտակից, անկեղծ,

Ես կհասկանամ-գտնվե՛ց կեսն իմ,
Ում արձագանքն էր իմ սպասումին,
Կհատեմ բոլոր խութերն ես այդժամ,
Որ հասնեմ կանչին իմ նվիրական:

Այս գիրքը թույլ է տալիս մեկ ամբողջի մեջ տեսնել երկու տարբեր պոետների միաձուլման հետաքրքիր արդյունքը: Ի դեպ, պարզվում է՝ յուրաքանչյուրի առանձնահատկությունն անձեռնմխելի է: Ամբողջությամբ այն կարող է գնահատել ընթերցողը, ով սիրապետում է երկու լեզուներին՝ ռուսերենին և հայերենին: Բայց, նույնիսկ մեկ լեզվով ընթերցանությունն էլ չի թուլացնում սպավորությունը:

Ինչի՞ց է կազմվում բանաստեղծական թարգմանության բարձրագույն արվեստը: Այստեղ, որքան էլ տարօրինակ է, բնօրինակի լեզվի իմացությունը պարտադիր չէ, բայց բարձրորակ տողացին ևս բավարար չէ: Քիչ է նաև անհատի սեփական

պոետական շնորհը, ով պատրաստվում է թարգմանությամբ գրադվել:

Առանց տաղաչափության հղկված վարպետության հնարավոր չէ ընթերցողին տալ անձանոթ պոեզիայի սրբազան հյուրը:

Ինչո՞ւ ստեղծագործողների բազմահազար բանակի գոյության դեպքում (պետք է միայն նայել համացանցի գրական կայքերը, որպեսզի նրա բազմակիությունից սարսափես) մինչ օրս էլ ընթերցանությանը գործնականորեն անհասանելի է մնում այսպիսի հսկայական քանակությամբ օտարալեզու հեղինակներ: Եվ միայն ընտրյալների բառը, որոնց խիզախորեն կարելի է համարել աստվածների սիրելիներ, թարգմանիչների շնորհիվ դառնում են հասանելի և հասկանալի այլ կուլտուրայի պատկանող ընթերցողին:

Վերջապես, ինչպիսի՞ հատուկ ունակություններով պիտի օժտված լինի պոետը, որպեսզի կարողանա առաջարկված տողացի թարգմանությունից բացահայտել ուրիշի «եսը», նրա անձիր տիեզերքը: Չէ՞ որ կա կարծիք, որ տաղանդավոր թարգմանիչները շատ այլալեզու թույլ պոետների դարձրել են ճանաչված:

Այս բարդ հարցերին ինչ-որ չափով պատասխանել ինձ օգնեցին ընկերներս, և իրենց համատեղ գրքերը (այս գրքի հետ՝ արդեն երկու). Նաիրա Միմոնյան և Պավել Չերկաշին: Վաղուց իմանալով Պավելի հրաշալի պոետական խոսքն ու նրա մշտական զարգացման մեծ ունակությունները, ես հիացա, երբ 2014 թվականին կարդացի Պավելի առաջին թարգմանությունները հայերենից: Առաջացավ մեկ անխուսափելի կասկած՝ որքա՞ն է

ռուսերեն թարգմանության մեջ մնացել Նաիրան: Տողացի թարգմանությունն ու նաև լույս տեսած «Կորուստների և ձեռքբերումների ճանապարհով» գիրքն այդ ժամանակ ամբողջությամբ հանգստացրին ինձ. այո, Նաիրա Միմոնյանը հրաշալի պոետ է, և նա գտել է հենց իր իսկական թարգմանչին՝ Պավել Չերկաշինին:

Միննույն ժամանակ Նաիրայի անունով Պավելը նույնպես գեղեցիկ հայերենով գտել է ի՛ր թարգմանչին: Արդյունքում ծնվեց առաջին գիրքը, հիմա էլ երկրորդը... Կարծես, թե սա բավական առանձնահատուկ դեպք է, երբ բացառիկ անհատական ստեղծագործությունը հանկարծ վերաճում է ճշմարիտ համարավեստի ու գրականության ծառայության:

* * *

Կդատեն պոետին լուսեղության համար,
Ու կլինեն ու կան անթիվ ցանկացողներ:
Նախանձ կա նյարդային նրանցում չար,
Որ պատրաստ են նույնիսկ սիրտը պատառոտել
Եվ իսկույն տրորել ճամփաների փոշում,
Որ ոչ մի նոր Դանկո կրակ չբորբոքե:
Դրա համար չէ արդ տազնապալի դողում
Իմ սրտի մեջ ապրող հավքը լուսե...

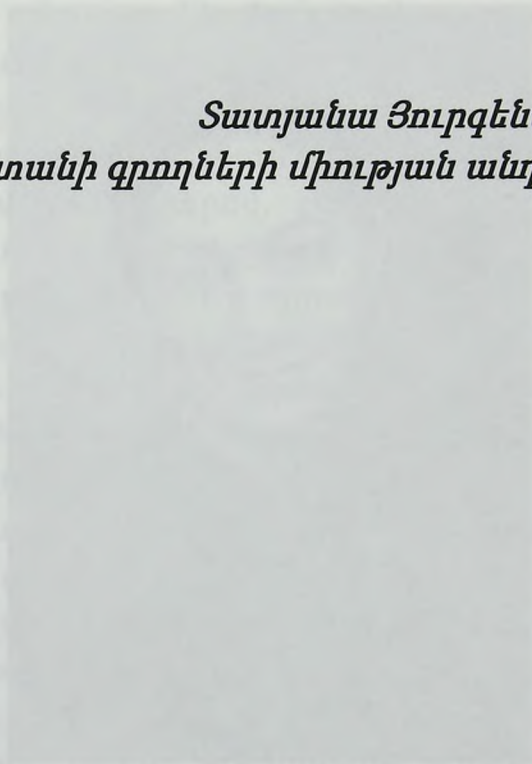
Որպեսզի այս բանաստեղծությունը թարգմանվի մեկ այլ լեզվով և միևնույն ժամանակ չանցնի դեպի հրապարակախոսություն, անհրաժեշտ է և՛ մտածել, և՛ զգալ նույնպես, և մի փոքր էլ իմաստասեր լինել: Եվ այս պայմաններն իրագործելու համար Նաիրա Սիմոնյանին օգնում է ոչ միայն ռուսերենի լավ իմացությունը, սեփական մայրենի լեզվին գերազանց տիրապետելը, այլ նաև խոր թափանցումը Պավել Չերկաշինի ներաշխարհ, որը ոչ միայն թույլատրված է անձնական ծանոթությամբ, այլև մարդկային և պոետական բարեկամութ-յամբ: Եվ այս ամենի համար է, որ երբ նա կարդում է իր թարգմանությունները հայերենով, անձանոթ բառերի հետևում հանկարծ առաջանում են ռուս պոետի կառույցով ծանոթ և թափանցիկ պատկերներ: Եվ սա փոխադարձ ընկալում ու խորասուզում է պոետների զուգահեռ աշխարհ. համաձուլում-ները թույլ են տալիս հրաշքներ գործել:

Հիշեցի, ինչպես «Կորուստների և ձեռքբերումների ճամփաներով» գրքի շնորհանդեսի ժամանակ ունկնդիրը ցնցվեց, երբ լսեց Նաիրայի բանաստեղծություններից մեկը, որը բացարձակ համահունչ էր և մեղեդայնությամբ, և ռիթմիկայով, և Պավել Չերկաշինի թարգմանության էմոցիոնալ լարվածությամբ: Կարծես թե, սա հեղինակների համար էլ եղավ ուրախալի բացահայտում, քանի որ թարգմանությունն արվել էր հեռակա, միայն տողացի թարգմանությամբ...

Երբեք չեմ կասկածում, որ հեղինակների «Խնդության և թախծի արցունքներ» երկրորդ գիրքը նույնպես և՛ ընթերցող-

ներին, և՛ լսողներին, հատակապես՝ նրանց, ում բախտը կրերի լսել հեղինակային կատարումները՝ բազմակի սքանչելի պահեր կշնորհի:

***Տատյանա Յուրգենսոն
Ռուսաստանի գրողների միության անդամ***

Հեղինակների մասին

Միմոնյան Նաիրա Ալեքսանի

Ծնվել է 1971 թվականին, Վրաստանի Բոգդանովկայի (այժմ՝ Նինո-ծմինդա) շրջանի Հեշտիա գյուղում, ուսուցիչների ընտանիքում: Ավարտել է գյուղի միջնակարգ դպրոցն ու ընդունվել Երևանի Խ. Աբովյանի անվան պետական մանկավարժական ինստիտուտի բանասիրական ֆակուլտետ: Գրել սկսել է վաղ հասակից: 12 տարեկանում «Պիոներ» ամսագրում (Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն) տպագրվել է նրա առաջին բանաստեղծությունը: Իր նամակներից մեկում ամսագրի ա-

վագ գրական աշխատող Մաքսիմ Ոսկանյանը գրում է. «...Տերյանական հայրենիքն է քո մեջ, շարունակի՛ր գրել՝ օրեցօր նկատում եմ քո հասունացումը...»: Այդուհետ տպագրվել է «Պիոներ կանչ» (Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն), «Արշալույս» (Նինո-ծմինդա, Վրաստանի Հանրապետություն) թերթերում, «ՅՕՈԵԾԵՐ» (Պիոներ, Թբիլիսի, Վրաստանի Հանրապետություն) ամսագրում: 1993 թվականից, ինստիտուտն ավարտելուց հետո աշխատանքի է անցել Հայաստանի և Վրաստանի

հանրային դպրոցներում՝ որպես հայոց լեզվի և գրականության ուսուցչուհի: «Փարվանա» ստեղծագործական միութ-յան անդամ է, (Նինոծմինդա, Վրաստանի Հանրապետություն), ՎՀԳ «Վերնատուն» միության անդամ (Նինոծմինդա, Վրաստանի Հանրապետություն), Երևանի գրողների միության անդամ, «Северный огонек» («Հյուսիսային կրակ») գրական միության անդամ (2013) Հայաստանի ազգային մրցանակի դափնեկիր է կուլտուրայի բնագավառում, պար-գևատրվել է բազմաթիվ պատվոգրերով և գովասանագրերով, բանաստեղծական չորս և թարգմանական երկու ժողովածուների հեղինակ՝ «Ասուպի ցուք» (Երևան, «Նաիրի» հրատարակչություն, 1997), «Ես արքայադուստրը չեմ կյանքի» (Երևան, «Նաիրի» հրատարակչություն, 2004), «Կորուստ-ների և ձեռքբերումների ճամփաներով» (Խանտի-Մանսիյսկ, «Յուգրա-ֆիկ» հրատարակչություն, 2014), «Գիշերային էսքիզներ» (Երևան, «Մշակույթ» հրատարակչություն, 2014):

Ստեղծագործությունները տպագրվել են «Վիրահայ ուսանող» ամսագրում (Թբիլիսի, Վրաստանի Հանրապետություն), «Անդին» ամսագրում, (Երևան, Հայաստանի հանրապետություն), «Լիտերատուրնայա Արմենիա» («Литературная Армения») ամսագրում, (Երևան, Հայաստանի հանրապետություն) համացանցային «Գրական կամուրջ» կայքում (<http://lit-bridge.com/>, Թեհրան, Իրան), «Էրինտուր» («Эринтур» Խանտի - Մանսիյսկ, Ռուսաստանի Դաշնություն), «Չաշա կրուզովայա» տարեգրքում, (Եկատերինբուրգ, Ռուսաստանի Դաշնություն), «Գործարար» ամսագրում (<http://www.gortsarar.ru>, Մոսկվա, Ռուսաստանի Դաշնություն), «Կամուրջ» տարեգրքում (Թբիլիսի, Վրաստանի Հանրապետություն), «Վերնատուն» տարեգրքում (Նինոծմինդա, Վրաստանի Հանրապետություն), «Գրական Համշեն» օրաթերթում (Աբխազիա, Ռուսաստանի Դաշնություն), «Սուրգուտսկայա տրիբունա» («Сургут-

ская трибуна»), «Նովիյ գորոդ» («Новый город») (Սուրգուտ, Ռուսաստանի Դաշնություն) օրաթերթերում:

Ապրում է ՌԴ Սուրգուտ քաղաքում:

Չերկաշին Պավել Ռուդոլֆի

Ծնվել է 1972 թվականի սեպտեմբերի 28-ին, Տյումենի տարածաշրջանի Յամալա-Նենեցական ինքնավար մարզի Սուժի գյուղում: Բարձրագույն կրթությունը ստացել է Տյումենի պետական համալսարանի բանասիրական ֆակուլտետում: Չերկաշինը մեծացել է ուսուցիչների ընտանիքում: Գրական գործունեությամբ սկսել է զբաղվել տասրտասնամեկ տարեկանից, առաջին բանաստեղծությունը նվիրված է եղել մորը: Առաջին անգամ տպագրվել է տասնվեց տարեկան հասակում, Շուրիշկարսկիի շրջանային հասարակական-քաղաքա-

կան «Լենինյան ուղի» («Ленинский путь») թերթում: Մեծ գրականության մեջ իր ուղենիշ - ուսուցիչներն է համարում քնարեր-գուներ Սերգեյ Եսենինին, Նիկոլայ Կլյունին, Մարինա Ցվետասային, Աննա Ախմա-

տովային, արձակագիրներ Կոնստանտին Պաուստովսկուն, Յուրի Կոզակովին, Ֆյոդոր Աբրամովին, Վլադիմիր Տենդրյակովին, Ջեկ Լոնդոնին: 2000 թվականից Ռուսաստանի լրագրողների միության անդամ է: 2003 թվականից՝ Ռուսաստանի գրողների միության անդամ: Համառուսաստանյան «Վահան և խոսք» մրցույթի մրցանակակիր է (2003): Ռուսական համացանցային գրական «Սիրո մասին» մրցույթի դափնեկիր՝ «Պոեզիա» անվանակարգում (2005): Տարածաշրջանային «Տարվա գիրք» VI մրցույթի մրցանակակիր է՝ «Հոքու» գրքի և «Որսորդական արահետներով» աուդիոգրքի համար (2012): Ուրալյան դաշնային շրջանի գրական մրցանակի դափնեկիր է՝ բանաստեղծությունների «Հոքու» ժողովածուի համար (2012): Դ.Ն.Մամինա-Սիբիրյակի անվան համառուսաստանյան գրական մրցանակի դափնեկիր է (2013): «Երիտասարդ Պետերբուրգ» գրական մրցանակի դափնեկիր է (2013): Պարգևատրվել է ՌԳՄ Պետրովյան ակադեմիայի Կուլտուրայի և Արվեստի «Վասիլի Շուկշինի» անվան շքանշանով՝ «Արվեստի և Կուլտուրայի բնագավառում ծառայելու» (2015) համար: Յուգրայի նահանգապետի մրցանակի դափնեկիր՝ գրական շրջանում «Արձակ» անվանակարգում (2013): Հեղինակ է արձակ և չափածո 60 գրքերի: Բազմանկյուն ու բազմաշերտ են Չերկաշինի ստեղծագործությունները՝ հազեցած հոգեբանական ու իմաստասիրական մտորումներով: Հանգի ու բռոի վարպետ է: Նրա ստեղծագործության առանձին հատվածներ տեղ են գտել 9-11 դասարանների ուսումնական քրեստոմատիաներում, «Յուգրայի ժամանակակից գրականություն» գրքում, Ռուսաստանի գրողների միության տյումենյան գրական կազմակերպության «Տյումենյան շարով...» անթոլոգիայում, քառահատոր «Յամալյան գրականության անթոլոգիայում» և «Ռուսաստանի բանաստեղծներ» հանրագիտարանում:

Պավել Չերկաշինի շատ բանաստեղծություններ թարգմանվել են օտար լեզուներով: Նրա բանաստեղծություններով գրվել են վեց ռոմանս և քսանչորս երգ:

1999 թվականի գարնանից ապրում և աշխատում է Խանտի-Մանսիյսկում:

СВЕДЕНИЯ ОБ АВТОРАХ

Симонян Наира Александровна

Родилась 30 июня 1971 года в селе Эштия, Богдановского района (ныне Ниноцминда), в Грузии, в семье учителей.

1988 году окончила Эштинскую среднюю школу № 1 и поступила в Ереванский государственный педагогический институт имени Хачатуря Абовяна, на филологический факультет. Писать начала с ранних лет. Первое стихотворение было опубликовано в двенадцать лет, в журнале «Пионер» (Ереван, Республика Армения). Максим Восканян (старший литератор редакции «Пионер») пишет: «...Родина Теряна в тебе, продолжай писать, день за днём вижу твоё созревание...».

После печаталась в журналах: «Пионер канч» («Пионерский зов») Ереване, «Аршалуйс» («Заря») в Богдановке (ныне Ниноцминда), «Зомბჯობ» («Пионер») в Тбилиси, «Вираай усанох» («Грузино-армянский студент»).

После окончания института с 1993 года работала учительницей в школах Армении и Грузии, преподавала армянский язык и литературу. Является членом литературного объединения «Парвана», (Республика Грузия), член Союза писателей Грузии «Вернатун» (Армянское отделение), член Союза писателей Еревана, лауреат Национальной премии Армении в области культуры, награждена многими дипломами, грамотами, благодарственными письмами. Первую книгу под названием «Асупи цолк» («Блеск метеора»),

опубликовала в 1997 году, в издательстве «Наири» (Ереван), затем – «Ес аркайадустр чем кйанки» («Я не принцесса жизни») («Наири») (Ереван) 2004, «Гишераин Эскизнер» («Ночные эскизы»), «Культура» (Ереван), 2014. В 2014 году в соавторстве с русским поэтом Павлом Черкашиным выпустила в России в свет книгу поэтических переводов «Дорогами потерь и обретений». Публикуется в журнале «Андин» («Другая сторона») Ереван, «Литературная Армения» Ереван, «Вернатун» («Верхний дом») Ниноцминда, «Гракан камурдж» («Литературный мост») Тегеран, (<http://lit-bridge.com/>), в альманахе «Камурдж» («Мост») Тбилиси, «Горцарар» («Бизнесмен») Москва (<http://www.gortsarar.ru>) «Эринтур» Россия, ХМАО – Югра, «Чаша круговая» Россия, Екатеринбург, «Сургутская Трибуна» Россия, Сургут.

С 2013 года является членом Сургутского литературного объединения «Северный огонёк».

Живёт в Сургуте.

Черкашин
Павел Рудольфович

Родился 28 сентября 1972 года в селе Мужы Шурышкарского района Ямало-Ненецкого автономного округа Тюменской области. Высшее образование получил в Тюменском госуниверситете на филологическом факультете. Павел Черкашин рос в учительской семье. Литературным творчеством начал заниматься с десяти-одиннадцати лет, самое первое стихотворение было посвящено маме. Первая публикация появилась в печати в шестнадцать лет в общественно-политической газете Шурышкарского района «Ленинский путь». Своими «учителями-ориентирами» в большой литературе, оказавшими влияние на творческое становление, считает: в поэзии – Сергея Есенина, Николая Клюева, Марину Цветаеву, Анну Ахматову; в прозе – Константина Паустовского, Юрия Казакова, Владимира Тендрякова, Фёдора Абрамова, Владимира Солоухина, Джека Лондона.

Член Союза журналистов России с 2000 года. Член Союза писателей России с 2003 года. Лауреат Всероссийского конкурса «Щит и перо» (2003). Лауреат российского сетевого литературного конкурса «О любви» (2005) в номинации «Поэзия». Лауреат VI регионального конкурса «Книга года» за книгу «Хокку» и аудиокнигу «Охотничьи тропы» (2012). Дипломант и лауреат Литературной премии Уральского федерального округа за книгу стихотворений «Хокку» (2012) и книгу поэзии и прозы «Родина моего детства» (2014). Лауреат премии губернатора Югры в области литературы за книгу «Охотничьи тропы» (2013). Лауреат Всероссийской литературной премии им.

Д.Н. Мамина-Сибиряка (2013) Лауреат премии губернатора Ямала в области литературы за книгу «Родина моего детства». Награждён номерной медалью Союза писателей России «Василий Шукшин» (2014) и медалью Петровской академии Культуры и Искусств «За заслуги в культуре и искусстве» (2015).

Автор более шестидесяти книг поэзии, прозы и переводов. Творчество Павла Черкашина поражает многогранностью, разнообразием, психологической и духовной насыщенностью и в то же время лёгкостью языка и слога. Избранные произведения писателя вошли в хрестоматию для учащихся 9-11 классов «Современная литература Югры», антологию произведений членов Тюменской писательской организации Союза писателей России «Тюменской строкой...», 4-томную «Антологию ямальской литературы», антологию «Югра многолика», антологию современной поэзии «Многого-чие» и энциклопедию «Поэты России».

Многие произведения Павла Черкашина переведены на иностранные языки и языки народов России. На его стихи написано девять романсов и двадцать шесть песен.

С весны 1999 года живёт и работает в Ханты-Мансийске.

СОДЕРЖАНИЕ

Եվ աշխարհը կլսի պոետների ձայնը. Ա. ԱՓԻՆՅԱՆ	5
И мир услышит голос поэтов. А. Апинян	9
Նաիրա Միմոնյան, թարգմանությունը՝ Պավել Չերկաշինի	
Наира Симонян, перевод на русский язык Павла Черкашина	
«Ո՛վ է լցրել իմ հոգում...»	14
«Кто наполнил мне душу до самых краёв...»	15
«Զա՛յն տուր, բարձրագույն Ոգի վերերկյա...»	16
«Небесный Дух высокий, отзовись...»	17
Երբ Տերն է բացակա	18
Без промысла Бога	19
Պահ Հավերժության	20
Мгновение вечности	21
Դարվինյան էլեգիա	22
Дарвинская элегия	23
«Կյանքը ընթացող ներսի եղերերգ...»	24
«Вся жизнь внутри меня течёт стихом элегии...»	25
Հայաստան	26
Армения	27

«Մութ է, գիշեր, աստղերի կանչ...»	28
«Темно и ночь, и дальний звёздный зов...»	29
Միրինգ	30
Сиринга	31
«Դու իմ հերիաթին չընկած խնձորն ես...»	32
«Ты – яблоко из сказки, на землю не упавшее...»	33
«Երկարում է, օրը անփույթ երկարում է...»	34
«Всё длинней с безразличием становится день...»	35
«Օր, հեռացած օր՝ քված իմ դեմքին...»	36
«День уходящий, размазанный щедро – лица не видать...»	37
«Որպես նամակներ...»	38
«Как письма предрождественские, мирно...»	39
«Գնամ օրերս որոնեմ կորցրած...»	40
«На поиски выйду потерянных дней...»	41
Բողլերյան համանվազ	42
Бодлерская симфония	43
Միրուս հերիաթը	44
Сказка любви	45
Հռոմին	46
Риму	47
«Գարունն ամեն անգամ սրողում է մահվան վախը...»	48
«Страх смерти всегда прикрывает весна...»	49

«Աշուն, ներիր ինձ՝...»	50
«Прости меня, милая осень, прости...»	51
«Ախր, չգիտեմ, կհասկանա...»	52
«Увы, я не узнаю, поймёшь ли ты меня...»	53
«Մի կյանք չբավարարեց քեզ հավատալու համար...»	54
«Слишком жизнь коротка, чтоб поверить в Тебя без сомнения...»	55
«Ողջույն անգինս: Աշուն է հիմա...»	56
«Ну, здравствуй, любимый! Предзимье сейчас...»	57
«Կարոտիս հազար անուններ դնեմ...»	58
«Как тоску мне свою называть, если сотни имён и значений...»	59
«Միայն ժպիտդ տեսնելու համար...»	60
«Уже для того, чтоб увидеть улыбку твою...»	61
«Դու մի խոովիր, հետո ինչ՝...»	62
«Ты не обижайся, что с того...»	63
«Ես կմնամ այստեղ, կեչիների խորքում...»	64
«Я останусь в России, в пучине берёзовых рощ...»	65

Павел Черкашин, перевод на армянский язык Наиры Симонян

Պավել Չերկաշին, ռուսերենից թարգմանությունը՝ Նաիրա Միմոնյանի

«Ангел мой, присядь со мною рядом...»	68
«Հրեշտակ, նստիր իմ կողքին...»	69
«Вечер. Выйду на крыльцо...»	70
«Ուշ երեկո է, նախամուտք կելնեմ...»	71

02	«Отзовись во мне, Россия...»	72
12	«Անաղարտ զանգի դողանջով...»	73
52	«Неизбывна сердечная жажда...»	74
82	«Սրտի բաղձանքն է անհատնում...»	75
92	Родина	76
92	Հայրենիք	77
92	«Иссякает любовь... Так уходит вода...»	78
92	«Անցնում է սերը... Այդպես ջուրն է հոսում...»	79
92	«Когда мне порою так больно...»	80
92	«Հաճախ, երբ ցավում եմ ու անգոր...»	81
92	«Любить вот так: бесповоротно...»	82
92	«Միրել այսպես՝ անդառնալի...»	83
92	«Не верь, прошу, туманам отчужденья...»	84
92	«Մի հաշվիր, ինդրում եմ, ու մի հավատա...»	85
92	«Не водопад ревущий, нет...»	86
92	«Չէ, ջրվեժ չէ այն՝ աչքերով իր թաց...»	87
92	Эльфийское	88
92	Էլֆական	89
92	«Забот – бесконечные будни...»	90
92	«Հոգուերն՝ անհամար օրեր...»	91
92	«Что может быть желаннее свободы...»	92
92	«Ազատությունից զատ ի՞նչն է ցանկալի...»	93

«Мы часто играем в опасные игры...»	94
«Հաճախ ենք խաղում վտանգավոր խաղեր՝...»	95
«Вторые одуванчики цветут...»	96
«Խատուտիկներն ահա ուշացած են ծաղկում...»	97
«Поговори со мной безмолвной речью...»	98
«Խոսիր դու ինձ հետ լռությամբ անգամ՝...»	99
«Мы в детстве наивно и свято мечтали...»	100
«Անեղձ էին մանկական անուրջները մեր՝...»	101
«Тонкие ивы склонились к траве...»	102
«Կանաչներին է թեքվել ուռին...»	103
«Не дай, Господь, уйти до срока...»	104
«Տեր իմ, թույլ մի տուր գնալ վաղաժամ...»	105
«О, Время, беспощадный винный пресс...»	106
«О, Ժամանակ, անողորմ գինու ճզմիչ...»	107
«Увы, но завтрашние грёзы...»	108
«Ավաղ, բայց վաղվա երազները...»	109
«Ворожу по загадочным снежным узорам...»	110
«Կմեկնեմ հանելուկային ձևե նախշերով...»	111
«Созвездий дремлющие руны...»	112
«Աստղաբույլերի նիրհող ոունազրեր՝...»	113
«Только избранные достойны...»	114
«Միայն ընտրյալներն են կոչվելու...»	115

«Քոէտա սքրեկնուծ զա սեղանայեան...»	116
«Կդատապարտեն պոետին լուսեղութեան համար...»	117
«В те незапамятные годы...»	118
«Անհիշելի տարիներից ի վեր...»	119
«Я часто представлял в далёком детстве...»	120
«Երբ մանուկ էի – թվում էր, այնժամ`...»	121
«Провожая закат. Наслаждаюсь покоем...»	122
«Մարող մայրամուտի անդորրին տրված`...»	123
«И радость, и печаль, и дальний звёздный зов...». Т. Юргенсон	124
«Եվ խնդություն, և տրտմություն, և հեռավոր աստղային կանչ...». Տ. Յուրգենսոն	129
Հեղինակների մասին	136
Сведения об авторах	141

Գրական -գ եղարվե ստական հրատարակչություն

ՄԻՍՈՆՅԱՆ
Նաիրա Ալեքսանի

ՉԵՐԿԱՇԻՆ
Պավել Ռուդոլֆի

Խնդրանք , թախծի արցունքներ ...

Բանաստեղծություններ

Սուտքարումը՝ Ն. Ա. Սիմոնյանի, Պ. Ռ. Չերկաշինի
Համակարգչային ձևավորումը՝
Ն. Ա. Սիմոնյանի, Պ. Ռ. Չերկաշինի
Շարվածքը և էջադրումը՝ Պ. Ռ. Չերկաշինի
Սրբագրիչ՝ Ն. Ա. Սիմոնյան, Պ. Ռ. Չերկաշին
Նկարիչ՝ Պ. Ռ. Չերկաշին

Ստորագրված է սպագրություն 28.11.2016.
Տարատեսակ Times New Roman, Sylfaen.

Литературно-художественное издание

СИМОНЯН

Наира Александровна

ЧЕРКАШИН

Павел Рудольфович

СЛЁЗЫ РАДОСТИ, СЛЁЗЫ ПЕЧАЛИ...

Книга стихотворений

Концепция издания Н. А. Симонян, П. Р. Черкашин

Выпускающий редактор П. Р. Черкашин

Операторы набора Н. А. Симонян, П. Р. Черкашин

Предпечатная подготовка П. Р. Черкашин

Корректоры Н. А. Симонян, П. Р. Черкашин

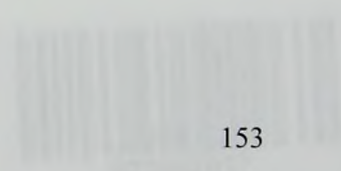
Художник П. Р. Черкашин

Выходит в авторской редакции.

Подписано в печать 28.11.2016.

Гарнитура Times New Roman, Sylfaen.

**Издательство «Lulu»
США, Северная Каролина,
г. Роли, Хиллсборо-Стрит, 3101**

Доклад о жизни и творчестве писателя

СИМОНЯН

Иван Александрович

ЧЕРКАШИН

Васил-Рудольфович

СЛЁЗЫ РАДОСТИ, СЛЁЗЫ ПЕЧАЛИ...

Книга о жизни и творчестве

Книжка издана П. А. Симонян, П. Р. Черкашин

Выпускной редактор П. Р. Черкашин

Оформитель обложки П. А. Симонян, П. Р. Черкашин

Предварительная редакция П. Р. Черкашин

Корректура П. А. Симонян, П. Р. Черкашин

Художник П. Р. Черкашин

Выходит в авторской редакции

Подписана в печать 28.11.2016

Гарнитура Times New Roman, Futura

Издательство «Лето»

США, Северная Каролина,

1, Уилкс, Хилсборо-Спринг, 3101

100-00

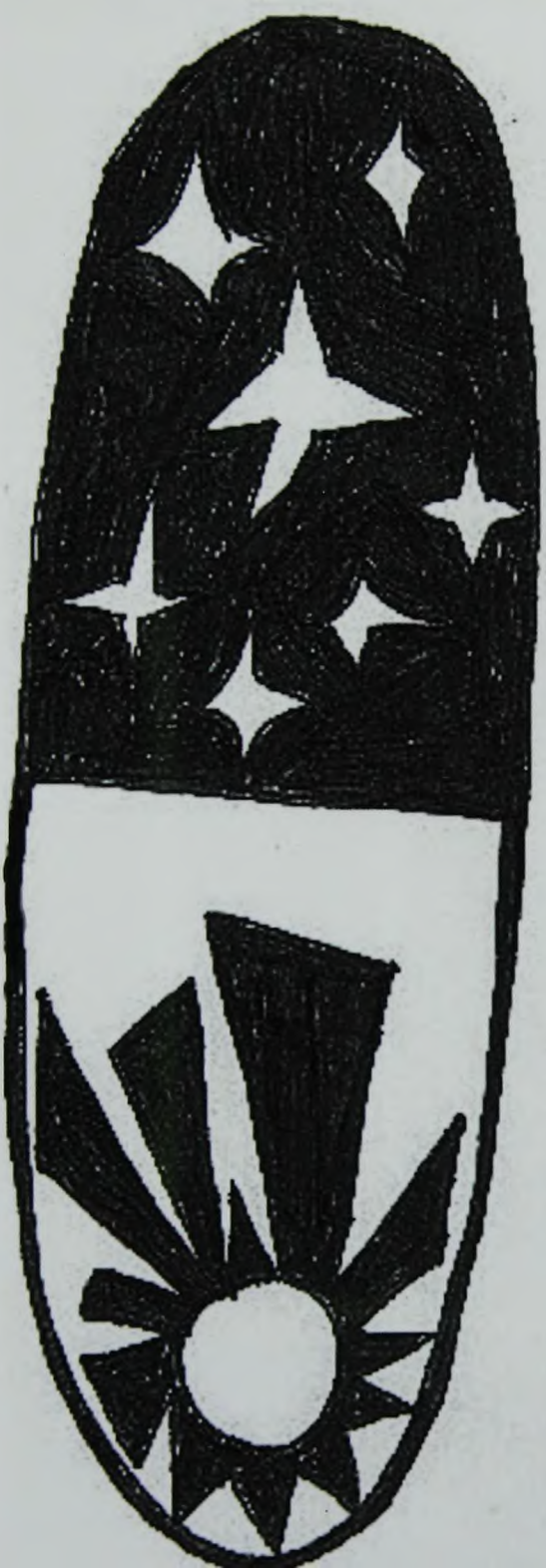

023892017

Государственная библиотека Югры

УЖУГУ УЖУТЪЗУ / НАИРА СИМОНЯН
ПАВЕЛ ЧЕРКАШИН / ТУЧЫЛ ЗЪГЪЧУЗЪНЪ

НУЛНТЪЗУ, РАУЧЪН УЖУНТЪРЪН...
СЛЪЗЫ РАДЪОСТИ, СЛЪЗЫ ПЕЧАЛТИ...

ISBN 978-1-365-56866-4

9 781365 568664

90000

